

D E
CRITICES.

In re praesertim sacra ;
recto pravoque usu ,

AUTHORE

F. BONAVENT. AMADAEI

DE CAESARE Min. Conv.

**Sacrae Romanae Congregationis
Indicis Consultore &c,**

NEAPOLI, MDCCXLI.

**Typis Josephi Severini .
Superintendentis.**

CRITICIS

THE

OF

DIACAMA TRIVIA

OF

OF

OF

THE

OF

OF

OF

CAPITUM SYLLABUS :

Critices Etymon. Essentia. Pro-
gressio. Necessitudo. Cap. I. 1.

Fundamina Critices. Cap. II. 8.

Prioris fundaminis Usus. Cap.
III. 10.

Servanda in Ecclesiae Patrum
libris evolvendis. Cap. IV. 11

Pravi Critici finis. Cap. V. 18.

Quorundam Hallucinatio .
Cap. VI. 23.

Mali Critici Mos detegitur .
Cap. VII. 27.

Quid servandum in ecclesia-
stica Historia. Cap. VIII. 30.

Pleraeque expenduntur Regu-
lae. Cap. IX. 35.

De Conjectura. Cap. X. 39

Animadversiones in has Re-
gulas Cap. XI. 47

Exploratius expenditur Con-
jectura quaevis. Cap. XII. 56.

Conjectura ex dicendi forma .
Cap. XIII. 62

* z

Con-

Conjectura ex Operibus ducta.	
Cap. xiv.	65
Conjectura à rerum Conveni-	
entia. Cap. xv.	70.
Conjectura à silentio Veterum.	
Cap. xvi.	78.
Ecclesiarum Traditiones. Cap.	
xvii.	85:
Traditionum Canones . Cap.	
xviii.	89.
Complures excutuntur Regu-	
lae. Cap. xix.	97
De Ecclesiae Consensione. Cap	
xx.	127.
An Critices Lima in Sacros	
conveniat libros. Cap. xxi.	135
Syllabus Operum ejusdem	
Auctoris.	in calce.

Cen-

Censura & Facultas Ordinis.

Parvum hoc quidem, non
modici tamen laboris R. Bona-
vent. Amadaei de Caesare Mi-
noris Conventualis nostri, Sac.
Theologiae Magistri, Definito-
ris perpetui, Romae Sacrae Con-
gregationis Iudicis Consultoris,
totum ut jussu exequerer tuo,
Rme Pater, perlegi, nique non
modo reperi Orthodoxae Fidei,
ac probis moribus adversum;
tum bonae Critices monitis cujus ope
literariae universim res, ac Theo-
logica praesertim hoc tavi mirifi-
ca increvit, valde, ut nonnul-
lum ante hac refertum eruditissi-
mè, solidissimèque. In fidem,
&c. Datum Neapoli 18. Julii
1741.

Humillimus, ac addictissimus
Servus

Fr. Thomas Morese Minister
Provincialis. * 3 Pro.

Protinus ; ut jussis obtempe-
rarem tuis , R^me Parens, totum
Opusculum evolvi Minoris Con-
ventualis nostri , Sac. Theol. Ma-
gistri , Definitoris perpetui, Con-
gregationis Indicis Romae Con-
sultoris Fr. Bonaventurae Ama-
dae de Caesare . Ac si per te li-
cet erit publici Juris faciendum ,
censeo : mirè liquidem profutu-
rum juventuti praesertim nostrae
in ac. Theologiae studiis versan-
ti , quae ut coeca aliorum dictis
credulitate obnubilatur ; ita Cri-
tices admota face clarescit quam-
maximè . In fidem , &c. Datum
Neapoli ex Conventu Regio Di-
vi Laurentii 18. Julii 1741.

Humillimus, ac addictissimus
Servus

Fr. Jacobus Majone S. Th. M.
in hac Sac. Theol. Facultate Nea-
politana Decanus , ac Guardia-
nus Coenobii S. Laurentii Majo-
ris . **Nos**

Nos F. Joannes Baptista Minucci Art. & S. Theolog. Doctor, Sacrae Indulgentiarum, & Reliquiarum Congregationis Confessor, promovendorum ad Episcopatum Examiner, ac totius Seraphici Ordinis Minorum Conventualium post S. Patriarcham Franciscum Minister Generalis
LXXXIV.

Cum Opus cui titulus est: *De Critices in re praesertim Sacra, re-cto praevoque usu* à P. M. Amadeo de Caesare composito, duo ex Ordine nostro Theologi de mandato Nostro examinaverint & in lucem edi posse probaverint, facultatem facimus ut Typis mādetur, si iis ad quos spectaverit, ita videbitur. In quorum fidem &c. Dat. Bononiae die 22. Augusti 1741.

F. J. B. Minucci Min. Generalis.

Fr. Joseph M. Modestini Secret. & Assit. Ord. ac Prov. Angl. FA.

Facultas Ecclesiastica :

Reverendissimus Dominus D.
Thomas Rogerius in Caussis Fi-
dei Confiliarius, Eminentissimi
Domini Ordinarius, & Sac. Th.
Magister, ac U. J. D. revideat,
& in scriptis referat : Datum
Neapoli hac die 23. Julii 1741.

Canonicus Julius Tornus pro
Domino Canonico Gyptio .

Eminentissime Princeps.

Inscriptum Tibi Opusculum
*De Critices in re praesertim
sacra, recto pravoq; usu, &c. Audt.*
P.M. Bon. Amad. A Te jussus e-
volvi, sedulaque manu percur-
ri, in eoque nihil sane depre-
hendi, quod a Catholica Fide
deviet; aut a christianis mori-
bus abhorreat, eaque propter
nihil ob stare censeo, quin im-
primatur, si autoritas accesserit

rit Tua . Neap. kal. Aug. anno
Æræ Christianæ MDCCXLI.

E.T.

Devotissimus atque Addi-
tissimus

Thomas Rugerius.

Attenta relatione Domini Re-
visoris . Imprimatur : Datum
Neapoli hac die quarto Nonas
Augusti 1741.

Canonicus Julius Tomus De-
putatus.

Re-

Regia Facultas :

Admodum Rev. P. Jacobus-Philippus Gatti S. Th. publicus Professor videat & in scriptis referat. Neap. die 29. Augusti 1741

C. Galianus Archiep. Theſſal. Cappell. Major, &c.

IN libro, cui titulus: *De Critices in re praesertim sacra, re-cto praevoque usu* Auct. P. M. de Caesare nihil mihi attente perlegenti occurrit, quod Regiis Juribus adversetur : Quapropter typis committi posse censeo, regia accedente auctoritate; tum ut sanae Critices studiosis novam lucidamque praebat facem, qua salebrosi hujus itineris praerupta facile vitare possint, tum ut eruditissimo Auctori debita laus, quemadmodum & ex aliis jam in publicam lucem emissis Operibus,

bus, hinc etiam accedat. Datum Neap. die xv. Aug. anno Aerae vulgaris MDCCXLI.

F. Jacobus - Philippus Gatti
August. S. Th. Mag. & Antecessor Regius.

Die 17. Septembris 1741. Neap.

Viso rescripto S. R. M. sub die 16. currentis mensis & anni, ac relatione facta per Adm. R. P. Mag. Jacobum - Philippum Gatti de Commissionem Rev. Regii Cappellani Majoris de ordine praefatae Majestatis.

Regalis Camera S. Clarae providet, decernit, atque mandat, quod imprimatur cum inserta forma praesentis supplicis libelli, & approbationis dicti Revisoris, & in publicatione servetur Regia Pragmatica, hoc suum.

Fraggian, Maggioc, Castagnola;
Ill.

Ill. Marchio de Ippolito Prae-
fes S.R.C. tempore subscriptionis
impeditus.

Ill. Marchio Rocca non inter-
fuit

Athanasius

DE

D E
CRITICES.

IN RE PRAESERTIM SACRA,
RECTO PRAVOQUE USU.

Ad Eñum Principem Cardinalem
SPINELLI
ArchiPraesulem Neapolitanum.

Caput I.

Critices Etymon. Essentia. Pro-
gressio. Necessitudo.

Oc exiguae molis
volumen quod pro
inani more, Emi-
nentissime Archi-
praesul, Tibi ut
Patrono & Maece-

nati non inscribo, ut Magister
& gravis Censor qualem Te Aca-
A de-

demia praesertim veretur tuo ni-
 fu recens coacta , ad secretiora
 Theologiae polemicae & liturgi-
 cae aperienda , ad sacram Histo-
 riam illustrandam , gaudens ex-
 cipias, lubensque , vehementer
 Te rogo. Criticam complectitur
 Artem , qua quia abuti Scioli
 quidam non verentur , rectum
 primumque ferimus Usus .

Critices etymon graecum est ,
 à v. rbo enim *xpi'vaw* judico , un-
 de *xpi'vns* Judex *xpi'vrxos* judiciale
 lis , decretorius . Definitor mox
 recta judicii ferendi Ars ; per
 quam differt ab illo oppugnandi
 objiciendique puerili ardore ri-
 xandique libidine quae *Pedagogia*
 nuncupatur . Talis est ea quae
 versatur ultro citroque Mastrum
 inter & Poncium , inter Natalem
 Alexandri & Fraxenium . Ge-
 nuina Critice in literarum semita
 animum dirigit , nitido illustrat
 lu.

lumine , quicquid scitu digna
 circa Autographa , Textus, Tra-
 ditiones , Tempora , Loca, Per-
 sonas, Phrasin & dicendi modum,
 ac Authorum classes obnubilare
 potest . Varro iccirco rectè scrip-
 sit : *Critice Philologiae pars est*
quae in emendatione Auctorum &
in iudicio consistit : apud Diomed.
 1. 2. Et Joannes Clericus Calvi-
 nista : *Criticen vocamus Artem*
intelligendorum veterum Scripto-
rum, sive numeris adstricta, sive
soluta oratione utentium, & di-
gnosendi quaenam eorum genuina
scripta sint, quae spuria : l. de
 Art.cr.

Circa Critices necessitudinem
 nullum quippe constantius adfer-
 ri potest argumentum extra ale-
 am reponendam , quàm obscu-
 rum statum perpendere , ut per-
 pendidit optimus Criticus P. Ho-
 nor, in quem transactis aevis ir-

A 3 rep-

4
repperant facer Codex, antiquo-
rum Martyrum Acta, Ecclesiae
Historia, Patrum lucubrationes,
humanae literae & liberales Ar-
tes, post romani Imperii casum
praecipue, atque priusquam ni-
tidissima Criticae Artis dies meri-
diana luce claresceret. Critices
princeps Author *Aristarchus* pas-
sim fertur, ortu Samosatenus &
literarum laude, centesimo ante
Servatorem natum Anno, per-
celebris, qui tantum in Homeri
sibi permisit Rapsodias ut versus
quos vellet velut supposititios
partus ab Homeri familia submo-
veret. Marcus Terent. Varro
dein, Julii Caesaris tempestate
floruit qui animum criticis ap-
plicuit studiis; & Dionysius Ha-
lycarnassaeus, Dionysius Cassius
Longinus alique ethnici. Apud
Christianos Tertullianum, Cy-
priam, Eusebium Caesareen-
sem,

sem; Athanasium eximios fuisse
Criticos, praeterit neminem.
Saeculis nostris ad Criticem mo-
vere manum Ludovicus Vives,
Erasmus, sed hic non rectè, Ju-
stus Lyphius, Valesius, Cotele-
rius, Holstenius, Lambecius,
Wstenius, Leo Allatius, Pagi,
Huetius: Possevinus, Garneri-
us, Sirmondus, Combefius, A-
cherius, Ruinartius, Montfau-
conius, Mabillonius, Norysius,
ac etiam Natal. Alexandri, Du-
pinus, Tillemontius, De Fleu-
ry, Launojus; sed isti Erasmo
non absimiles.

Haud recens Critice est, sed
summa autoritate imò & anti-
quitate fulget. Et ne ab Ecclesiae
ultima antiquitate repetamus. Cri-
ticen nesciendi artem, & Criticos
Viros antiquitatis Academicos, qui
hoc unum sciebant quod nihil scie-
bant, Recens quidam appellare

A 3

non

non veritus, non ut inutiles modò sed & noxios nihili pendisse ac improbasse visus est. At injuria prorsus. Norunt quisque per multa temporibus diffitis olim celebrata Concilia Critices lumina haud neglexisse, ubi quaestiones ortae de ambiguis factis & apocryphis libris. Doctor Maximus eruditissime genuinos libros discrevit à spuris, saepèque numero Rufinum irrisit qui Sixtum ethnicum pro Sixto Divo Martyre & Pontifice Summo sumpsit. Sanctus Papa Gelasius, Leontius, Evagrius, Augustinus, Hincmarus Remensis Arte hac praeclara usi sunt, teste Annalium Parente: *ad Annos 352*. Clarissima Romana Schola ad Divum Gregorium usque maximifecta ut ipsemet Agatho Papa fatetur, sexto circiter saeculo decidit, immò ante ea tempora laudabilis huma-

narum literarum & Critices gu-
 stus paulatim desinere coepit,
 quinimò serpere se propagare
 barbaries dum declinabat grae-
 cum Imperium; Ac tunc despe-
 ratae fermè curationis morbus
 visus est, in Italia ob Longobar-
 dorum caedes, in Hispaniis ob
 Saracenorum incurfionem, in
 Galliis bellorum civilium caus-
 sam, & in Graecia ob haeresum
 varietatem & cladium multitudi-
 nem. Sat erit Marianae & Spon-
 dani verba exponere, relata eti-
 am à clariss. Bail. to. 2. not. ad
 Concil. Matriti: *In Hispanis
 Sacerdotes invaserat pudenda lite-
 rarum inscitia, usque eo ut pau-
 ci latine scirent, ventrigulaeque
 feroces.*

Caput II.

Fundamina Critices.

Auctoritati & Conjecturae innititur Critice: *Bivium enim ad corrigendum*, rectè scripsit Justus Lypsius, *libri & conjectura*. Authorum sensa phrasimque perpendit & ad verum censum prior reducit; Et Conjectura, Veterum facta ad criterium trutinamque redigens, disputat aliter contigisse. Primaeva via tutior, periculosior altera est. *Prima via satis certa, lubrica altera*, edixit Lypsius ipse *Satyr. Menip.* Innititur quoque Traditioni & Consuetudini sive Ecclesiarum consensui, quibus commentitia à genuinis factis internoscuntur. Et in praesentia ad rem veniunt eruditissimi Viri verba „ Nobis innumera persuadere

„ dere debemus quae nihil minus
 „ sunt quam fidei capita aut ve-
 „ ritas omnino non controversa :
 „ Nihil sanè ita civilèm homi-
 „ num societatem & commerci-
 „ um exterminaret quàm non
 „ acquiescere nisi veritati consti-
 „ tutae ejus auctoritate quae fal-
 „ li non possit aut demonstratio-
 „ nibus apertis munitae . Fermè
 „ nunquam capitur qui opinio-
 „ nibus Ecclesiae fidem adhibet;
 „ simulque novit, eas maximè
 „ probabiles esse, non autem
 „ demonstratione perspectas aut
 „ errori minimè obnoxias : *Tho-*
masin. de Fest. lib. 2. Interea haec
 moliri fundamina debet vir ho-
 nestus non insectanter & malevo-
 lè, nec oblatrandi studio vel
 ostentandi voto, levitate ductus,
 sed candidè & simpliciter, veri-
 tatis ardore motus . Tunc erit
 illud Taciti nactus: *Quicquid af-*
 A s fe-

*feratur; prius à radicibus rime-
tur subtiliter; nec omnibus om-
nia credere decet. Sapiens pri-
mis auditionibus non movetur:
lentè & consideratè spectat id quod
narratur.*

Caput III.

Prioris fundamini Usus.

Optimi Critici provincia est:
ad Ecclesiae commodum &
utilitatem, ad veterum Pa-
trum reverentiam, & ad Eccle-
siasticae Historiae claritudinem,
studium, atque operam impen-
dere, in Patribus conciliandis,
eorumque sententiis vicissim ap-
tandis; & haud opponere Ori-
genem Origeni, Hieronymum
Hieronymo, Anselmum Ansel-
mo. Recentes severiores Critici
plus aequo subtilibus tricis, po-
tius

tius Ecclesiasticam Historiam & Patres implicavere, quàm eruditis Notis illustravere. Nefas est Veterum testimonia sophismatibus elevare, Ipsorum textus detorquere, perperam intelligere, interpolare, immutare, vitiare, ut pravi Critici copiam faciunt, qui Veteres traducunt veluti fabulatores, vel minus sollertes, nimium credulos, popularibus fabellis addictos. Talis est consuetudo Blondelli, Riveti, Dupinii, Launoii, Bailleti, Bagnagii & Natalis Alexandri, ut norunt sani animi Eruditi. Virile studium ingenui Viri, illud sacrarum est Scripturarum ad Divorum calculum; Et Conciliorum Sanctorumque Patrum, alterum. Et de Conciliis sit primum, juxta Mabillonium; informare animo universalem eorum ideam circa omnia quae occurrunt in Sy-

nodis animadversione digna. Alterum diligentissime cujuslibet Concilii historiam tenere, scilicet quidnam causae fuerit, cur celebrarentur; quatenam haereticis ab ipsis damnarentur; quinam interfuerint illustres Viri; quinam demum exitus illis fuerit. Tertium, in ea quae complectitur Concilium quoad Dogmata & Disciplinam, opportunas annotationes describere. Suppetit alias clariss. Monachus circa Patres. I. Priusquam alicujus Patris lectionem exordiaris, in rem erit gestorum ejus narrationem percurrere, ut inde illius ingenium, mores acta, & tempus quo floruit deprehendas. II. Genuina ipsius Opera summo studio ab incertis aut suppositis secernas. III. Oportet propterea tempora distinguere quibus singula eorum Opera lucubrata fuerint. IV. Si quis

quis ex Patribus dissimiliter de eadem re loquutus fuerit , postremae citius quam priori sententiae subscribas . V. De Doctrina Patris alicujus sententiam feras ex illis locis , in quibus data opera rem excussit , non verò ex iis , in quibus obiter mentem suam significavit . VI. Ne haereas ita omnibus iis , quae Pater unus , aut alter enunciavit , ut omnibus ; nullo defectu habito assentiaris . VII. Quum Pater aliquis in opinionem descendit , reliquorum placitis minimè respondentem , ne illi fidem omnem adicias , nisi si arrideat illi Ecclesiae mens . Quotiescumque tamen à clarissimorum vestigiis Virorum istorum discedendum erit , religio sit id summa animi circumspectione , & moderamine non praestare . VIII. In Operibus polemicis institutum potissimum erit , quod sibi proposuerit

fuerunt, advertas animum; neque usque eo sectandos putes quo interdum disputandi aestu rapti ratiocinationes suas perduxerunt. Augustus Doctor contra Pelagium pro Gratia pugnans, liberum arbitrium quasi infirmare videtur. Et disputans pro arbitrii libertate, Gratiam ac si infringere demonstratur. Ille met fatetur iis verbis: *Ista quaestio ubi de arbitrio voluntatis, & Dei Gratia disputatur, ita est ad discernendum difficilis, ut quando defenditur liberum arbitrium, negari Dei Gratia videatur; quando autem asseritur Dei Gratia, liberum arbitrium putetur auferri:* lib. de Gr. Chr. c. 47.. IX. Perutile erit Tractatum quos scripserunt Patres analysin conficere. Hae sunt verae animadversiones ad Patrum lectionem; haud jam illae fanaticae vel Guilielmi Caye,

ve, vel aliorum Haereticorum,
Riveti, Dallaei, Joannis Cleri-
ci &c.

Caput IV.

Servanda in Ecclesiae Patrum Operibus..

PROSUL sit à catholico Viro qui
Patrum lectioni se tradat,
viciorum omnium radix. Philau-
tia, qua nil rectum putet nisi quod
ipse cogitet, versipelle ingeni-
um, quale Pelagio, dicto pro-
pterea à S. Prospero : Colubro
tortuoso nimia audacia, sine re-
verentia, metu & pudore, quos
optimè judicare Plinius junior te-
statur.

Nauseam movent & Launojus
& Bailletus & Natalis Alexandri
priscos proterentes Scriptores Ec-
clesiae, ac si ipsi duntaxat Ma-
gistri

gistrari fuerint in Israel, superbo genio, ab Haereticis trajecto. Eruditorum nemo est, scribit Launojus, qui memoratos Authores, nempe Clementem Alexandrinum, Theodoretum, Gregorium Magnum, Gregorium Turonensem, Sulpicium Severum, Damascenum &c. indiligentiae vicio laborasse, iudicii acrimonia non valuisse, multa ex libris apocryphis desumpsisse & omnia promiscue & sine ullo vel certe parvo delectu in suos jecisse Commentarios, ignoret.) Clarissimus Canus contra similes fanaticos oblatratores, agentes: *turpis questus nomine, Monachos fabulas concinnasse, Monachos vindicat lib. II. de locis cap. 5.* Quod & fecitavit etiam doctus Mabillonius: *Ideo ne absque ullo Veterum testimonio id in totius Ordinis monastici pro-*
brum

*brum adfirmare licet ? Ne illa
 tam atrox accusatio non caret
 praecipiti censura : lib. 3. de re
 diplom. cap. 3. Explorata res est,
 universos Veteres , praecipue
 Patres , nusquam oculos ab his
 duabus praecipuis Regulis sub-
 duxisse in quas omnis Historicus
 etiam ethnicus aciem intendere
 debuit : Ne mentiatur unquam ;
 Et ne veritatem reticent ; quare
 iniquum est edicere , Patres Ope-
 ra confecisse fabulis referta ; om-
 nisque ratio postulat ut Patrum
 sententiae potius quàm aevi no-
 stri horum Criticorum defera-
 mus . Magnus Augustinus Pa-
 tres vocitat irreprehensibiles lib.
 2. con. Julian. c. 10. & Ecclesia
 sancta Mater nostra in omnibus
 contra A catholicos concertationi-
 bus , Patrum sensa naviter vesti-
 gavit & protulit ; qua fronte nos,
 ut corrupta , interpolata , suspi-
 ciosa,*

ciosa, fabellis referta infimulare audebimus & quod illa ex inquinatis fontibus ebiberint? Nonne Concilii Ephesini Patres Nestorium adorari fuere antiquiorum Patrum monumentis? Et Concilii Calchedonenfis contra Eutichen; Et Concilii C. Ptani contra Severianos; & Lateranensis sub Martino I. contra Monothelitas & Sextae Synodi generalis; & Septimae contra Iconoclastas? Ecclesia tota in oecumenicis Synodis congregata Patrum Opera tantum fecit, & nos audebimus flocci pilique facere? Insanientium haud Criticorum profectò erit.

Caput V.

Pravi Critici finis.

Pravi Critici est, Patres, Ecclesiae murum ab imo suffodere.

dere . Audiatur Joan. Clericus Calvinista qualem principem Canonem suis Refractoriis exhibet : *Homines literati , facile detrahunt : epist. crit. s. f. 90. Ut quid enim saprophagis ?* Dicimus ei cum Martiali l. 3. ep. 77. dum putridis cibis vesceris , putrida eruſtas . O perditum hominem millies igne ſuis cum maledictis cremandum lucubrationibus ! Literatus , ſivè optimus Criticus detrahit nuſquam vel difficulter , ingenuo quoniam veritatis amore , humanitate , lenitate , ſapientia ac inviolata fide cohoneſtatus , libenti animo ſuſtinet vel Scriptoris ruſticitatem , vel pedagogicam dictionem ; & ſuper omnia Patres & Veteres veneratur & colit . In Patrum Veterumque lectione pergrandem profiteri moderationem debemus qualem profeſſi fuere Majores noſtri .

Per-

Perpendatur calculus Magni Augustini lib. 2. con. Julian. Cap. 9. Hoc probavimus Catholicorum authoritate Sanctorum qui & hoc asseruerunt. Et Patrum Septimae Synodi aet. 1. His qui spernunt magisteria Ss. Patrum & Traditionem Catholicae Ecclesiae *Anathema* ; Nec non clarissimi Critici „ Sed quoniam „ modeste & circumspecto iudicio „ tantis Viris pronunciandum est „ ne in his quidem duobus rejicienda sunt plurima . Pauca enim in eis possis arguere ; „ quamvis historiam Ecclesiasticam ad severiora iudicia revocare contendas . Ac si necesse est in alteram peccare partem „ omnia eorum probati legentibus quam multa reprobari malo : Canus *de locis l. II. cap. 6.* Et Balzacius : Quin oportet minutas Virorum Antiquitatis Principum

cipum labes omni studio & conatu
 dissimulare larva quadam veluti
 obducere & tegere; publice
 saltem ut bono simus caeteri exē-
 plo &c. Quum res videtur postu-
 lare ut ab illorum opinionibus
 abeamus, nobis curæ sit objecta
 nostra auro veluti oblinire &
 odore quodam imbuere suavi. In-
 tegrum quidem cuique est à Ma-
 gistris sejungi quum pro veritate
 sectanda aliò trahimur & expedit
 abeundi facultatem officiosè pe-
 tere & perpetuam in posterum fi-
 delitatem profiteri: *Exercit. 14.*
fol. 199. Et Tillemontius *tom. 1.*
not. 16. in S. Virg. fol. 475. Necessē
 est piae Fidei terminis coerceri
 quum nos Patribus nostris perspi-
 caciōis jactare nequeamus.)
 Nunc agēs videatur propa-
 lam superbia alexandrina Natalis
 Alexandri adaucter adserentis:
Epiphanius deceptus est &c. Seve-

ro Sulpitio non est fides adhibenda
Ec. Gregorius Turonensis erravit
Ec. facile errat Ec. Jure merito-
que exprobramus illi quicquid
Augustinus Juliano Capuano im-
properabat: Sed ubi tot Sanctos
Doctores egregios atque memora-
biles Catholicae veritatis accuses?
lib. 2. cap. 9. Ei refricamus igitur
quod cuidam desipienti seni ceci-
nit Horatius: Hoc tantum re-
ctum quod facit ipse, putat. De-
fuit herclè huic eximio Scriptori
quod habuerunt & Ethnici: Hoc
est nimirum Sapientis proprium
ut quantò in magnam sapientiae
eductus altitudinem, tanto super-
biam minus propagabit; & nul-
lum est Sapientiae specimen quam
omnes etiam se prudentiores, do-
ctioresque aestimare: Plin. lib. 34.

Ca-

Caput VI.

Quorundam Hallucinatio.

Quorundam Criticorum, in praesentia hallucinatio discutitur. Magis de re historica, Ethnicorum testimonio tribuunt plerique, quàm Patrum de piis traditionibus authoritati. Plus apud eos habent ponderis Herodotus, Thucidides, Halicarnassaeus, Livius, Tacitus, Sallustius quam Ambrosius, Hieronymus, Augustinus, Gregorius. Ipsis, Ethnici isti stupori sunt, eorum testimonium summo prosequuntur obsequio & summis eos efferunt laudibus; nescientes quod Vopiscus scripsit in Vita Aureliani, „ Quaedam in „ Livio esse, quaedam in Sallustio, quaedam in Tacito, „ quaedam in Trogo quorum fides

„ fides manifestis testimoniis la-
 „ befactari possit . Nihil fidei
 „ Ethnicorum Historiis habenden-
 „ dum est , utpote qui nullam
 „ habeant non modo certam, sed
 „ nec probabilem quidem au-
 „ thoritatem : *rel. à Cano de loc. cap. 3.*
 Innumeros illos vulgi ru-
 mores in Livii Historia , ut bos
 loquutus , mula concepit , ho-
 mines , gallinae & galli sexum
 commutarunt , pluviae lapidum,
 lactis , sanguinis, exercitus in ae-
 re & flumina sanguinolentia & si-
 miles has fabellas obsequentissime
 bibunt . E contra , Breviarium
 Romanum , Martyrologia, Acta
 Martyrum , pias vetustasque
 Traditiones Patrum Ecclesiaeque
 adaucter pessundant . Unicus
 dumtaxat audiatur : *Auctorita-
 tem Breviarii Romani efficere non
 posse ut fabulae in historias eva-
 dant . Natalis Alexandri saec. 3.*
 hist.

hist. dissert. 20. Exploratum est ;
 recentes Criticos omnem moville
 lapidem ut piarum Ecclesiae Tra-
 ditionum existimationi deroga-
 rent easque vulgi erroribus admi-
 scerent , ut Patrum auctorita-
 tem immò & Ecclesiae diminue-
 rent . Idemet Natalis faec. 3. cap.
 3. art. 9. §. 1. Scribens de quodam
 Scythiano Saraceno haec habet :
Profectus in Judaeam , non sub
Apostolorum temporibus , ut S. Epi-
phanius oscitans scripsit , sed post
annum Christi ducentesimum. Dum
 S. Epiphanius nunquam hoc scrip-
 serit ; & impudenter addit : *osci-*
tans . Scripsit , revera , Natalis,
 perinde ac si nusquam sub ocu-
 los habuisset illud Principis Apo-
 stolorum divinum monitum : *Spi-*
ritu Sancto inspirati , locuti sunt
Sancti Dei homines : 2. Petri cap.
 1. ver. 21. Quaeso : Critices Can-
 didati ; haec Abbatis Vincentii

B

Li.

Lirinensis aurea monita sub oculis habeto (: O Timothee, depositum custodi, devitans profanas vocum novitates. O; exclamatio est, & praescientiae est pariter & charitatis; Praevidebat enim futuros quos etiam praedolebat errores. Quis est hodie Timothaeus? nisi vel generaliter universa Ecclesia, vel specialiter totum corpus Praepositorum qui integram divini cultus scientiam vel habere ipsi debent vel aliis infundere. Quid est depositum custodi? Id est quod tibi creditum est, non quod à te inventum; quod accepisti non quod excogitasti; rem non ingenii sed doctrinae; non usurpationis privatae sed publicae Traditionis; rem ad te perductam non à te prolatam, in qua non author debes esse, sed custos, non institutor, sed sectator, non ducens, sed sequens.)

Ca-

Caput VII.

Mali Critici mens detegitur.

P Ravi Critici quippe est: rem
nimium intendere; omnia
Critices usu subvertere; pias
Traditiones populorum affantis
& vulgaribus gerris immiscere;
potissimam Ecclesiasticae Histo-
riae partem concutere; ab Eccle-
siae Patribus & à venerandae
Antiquitatis semitis se subducere;
juxta propriam minervam omnia
dijudicare & proprio penu adau-
cter ad trutinam ponere; Brevia-
ria, Acta Martyrum, Codices
Patrum, Martyrologia, vetu-
sta monimenta, sacra Lipsana
contemnere, omniaque tumul-
tuario judicio perturbare, quae
indita animo nostro sunt cum Re-
legionis principiis. Mirum sane
est: Critici recentiores in suis

B 2

Prae-

Praefatiunculis eximias adstruunt
 leges quas mordicus tenere pro-
 testantur & in lucubrationum
 contextu , prorsus earum obli-
 viscuntur & ab eis omninò desci-
 scunt , propriis armis proinde pa-
 lam videntur se jugulare . Lau-
 dabiles se praestitere sacrae Fa-
 cultatis Sorbonicae Censores in
 parisiensis Breviarii emendatio-
 ne , dum hanc regularum custo-
 diam proposuerunt . I. Servata re-
 manere historica facta quae in ip-
 so sedem habere merebantur . II.
 Ut summa veneratio sanctis Pa-
 tribus debita rata foret . III. Ut
 ad Breviarii Romani normam se
 componerent , ipsamque seque-
 rentur ; idemque fecere in Mar-
 tyrologiis ; quod omne nostris re-
 centioribus Criticis non arrisit .
 Adhuc Cassiodori tempestate ta-
 les inveniebantur corrupti palati,
 vel corruptae mentis potius: *Sunt*
enim

enim nonnulli, scribebat, qui putant esse laudabile si quid contra Antiquos sapiunt & aliquid novi, unde periti videantur, inveniant: lib. de divin. instit. cap. 11. *Nunquid sagaciores sumus ad invenientiam viam veritatis, quam apostolici Doctores?* Clamabant omnes nostrae Italiae Episcopi, contra Elipandum novatorem. Et Divus Pontifex Gelasius ad Honoratum Dalmatiae Episcopum

„ Ubi est quod scriptum est: terminos Patrum tuorum non transgredieris; & interroga Patres tuos & annuntiabunt tibi & Seniores tuos & dicent tibi! Quid ergo tendimus ultra definita Majorum aut cur nobis non sufficit si quid ignorantibus discere cupiamus, qualiter ab orthodoxis Patribus & Senioribus singula quaeque vel vitanda praecepta sunt

B 3

vel

„ vel aptata catholicae veritati ;
 „ cur non his probantur esse de-
 „ creta ? Nunquid sapientiores
 „ illis sumus aut poterimus fir-
 „ ma stabilitate constare , si ea
 „ quae ab illis constituta sunt
 „ subruamus ? *Epist. 5.*

Caput VIII.

Quid servandum in Ecclesiastica Historia.

DE Critices Regulis & an-
 tiadversionibus quoad Hi-
 storiam ecclesiasticam , haec ex-
 pendenda censemus . I. Percon-
 tari necessum erit ipsorum Histo-
 ricorum genesis , acta , religio-
 nem . Si è Catholica romana Ec-
 clesia fuerint extorres , nullius
 probitatis , integritatis , veraci-
 tatis erunt , si veri catholici &
 probi , eis fides erit adhibenda ,
 ma-

maximè dum facta vel ipsi se vidisse vel ab iis qui viderunt, accepisse testantur. II. Quo saeculo, qua ratione Author scripserit; an personis & rebus de quibus agit synchronus fuerit; An sit Author & Compositor, vel Exscriptor aliorum Auctorum. III. An omnia quae scribit sint authoritati vel simplici conjecturae innixa. IV. Animadvertas plerosque antiquos Historicos ecclesiasticos fuisse interpolatos ab Haereticis, praesertim à Donatistis à quibus conspurcata & mendosa reddita plerorumque Acta fuere. V. Omnes liberculos historicos abiecto, praeter Eusebium, Rufinum, Socratem, Sozomenum, Theodoretum & animadvertas quoque quod Eusebius Arianissimus à Doctore Maximo est vocitatus & in multis est lapsus; immò Scaliger supina

pleraque Chronologiae menda ipsi exprobrat . Socrates multoties fallitur & Haereticum Novatianum fuisse constat . Rufini opus haud pluribus Origenianis hallucinationibus vacat . Sozomenus in plerisque videtur lapsus, praecipuè quoad Aera Concilii Nicaeni I. Proinde Ecclesiasticae Historiae Eminentissimus Auctor consulatur Baronius cum collatione optimi Critici nostri Pagij . Si dein Summistas optabis , Spondanum vel Brietium habere curabis . Severioris Critices Professores ad expurgandam à fabellis Historiam Ecclesiasticam, hanc statuere Regulam . *Non est admittendum factum Historicum quod ab Authoribus ejusdem aut proximioris aevi non confirmetur* . Si standum huic Regulae foret , Ecclesiasticae Historiae pars major corrueret ; corruerent etiam

Acta

Acta Martyrum; Vitae Divorum; & Martyrologia Hieronymi, Bedae, Ufuardi, Adonis, Notheri. Supervacaneum erat Eusebium Caesareensem, Athanasium, Epiphanium, Basilium, utrumque Gregorium, Chrysostomum, Hieronymum, Augustinum, duos Cyrillos, totque alios ecclesiasticos Scriptores eximios operam suam conferre ad eruenda elucubrationibus suis tot pretiosa vetusta monumenta & ad posteros traducere, quia recentes Critici eis multo sapientiores ea venerandae antiquitatis monumenta in fabelis annumeraturi erant. Immò nec hercè animadvertunt: Si haec regula rata foret, detrahenda erunt facta innumera ab ipsorummet Operibus. Quot lacunosa, quot fabulosa non deprehendes in Operibus Basnagii, Tillemontii, Bailleti,

B 5. Du.

Dupinii, Thierii, Natalis Alexandri, & Abb. de Fleurij. Perpendatur quaeso, quae Fleurij de Eusebio Pamphili scribit: *Eusebium in originariis Scriptoribus recenseri quoad tria priora saecula; quandoquidem praesto erant ipsi scripta plurima à nobis deperdita quorum saepè eadem verba recitat; atque ex iis quae exstant, comperimus Eum fideliter testimonia proferre.* Ecquare principium hocce non militabit quoad tot sanctissimos Patres, si militat quoad Arianum Eusebium. O' ingenii levitatem! Bailletus refert Theodosium monachum in speluncam secessisse in qua tradebatur Magos: dum reverterentur ab adoratione infanti Iesus recens nati Bethleem dormiisse. Et quo Historico Synchro fulcitur? Nullo prorsus. Ergo ruit eorum Canon relatus,

&

& lacunosa erunt ejus Opera. Innumera his non abfimilia facta refert Bafnagius aereo innixa fundamini, quae in praefentia referre, longum erit; & interim ad alia continuo tranfeamus.

Caput IX.

Pleraeque expenduntur Regulae:

C Anon alter Critices est: Ne-
fas esse à Veterum testimonio
recedere, praeterquam firmis ur-
gentibus rationibus: Praeſtantif-
ſima ſanè Regula eſt; ſed ei non
adhaerent & Baſnagius & Dupi-
nius & Launojus & Natalis, Ba-
illetus; nec Tillemontius nec Va-
leſius. Hic noviffimus, fabellam
vocat Simonis Magi volatum lap-
ſumque; quamvis hiſtoria haec
tradita fuerit à Graecis & Lati-
nis Patribus. Dupinius adverſa-

tur refragaturque & Hieronymo
 & Nicenae Synodi Patribus adfir-
 mantibus Judithae librum cano-
 nicum; ipse audacter, ablegata
 optimae Critices Regula, edicit:
Historiam hanc ab Hieronymo a-
liorum fide consignatam monumen-
tis, nullum in ea veritatis vesti-
gium apparet: dissert. praelim. f.
 132. Abnegat etiam Petrum A-
 postolorum Principem in sua prio-
 ri Epistola pro *Babylone* intellexis-
 se *Romam*, contra Eusebium,
 Hieronymum, Rufinum, Be-
 dam aliosque quamplurimos.
 Quales affanias non agglomerat
 mendacissimus Basnagius, con-
 tra venerandam Antiquitatem,
 non alio testimonio innixus ni-
 paenu proprio, ablegatis anti-
 quis Patribus solo suo trutinatur
 iudicio. Et nè longa sit inductio
 nostra lubet verba arrogantia re-
 fricare Natalis Alexandri: *Epi-*
pha-

phanus deceptus est. Severo Sub-
pitio non est fides adhibenda. Gre-
gorius Turonensis erravit. San-
ctus Pater facile errat &c. O exe-
crabiles Pseudocriticos ! Desipi-
entes Sapientes despiciunt, dice-
bat Xenophon sequitur iste : Re-
jicito quaedam facta historica, ad-
sumpta ratione quod de illis non
meminerint sacrae Literae. Cre-
scit eundo improbitas. Nasutio-
res Critici hunc Canonem refri-
cant & ad ethera extollunt, non
animadvertentes, quod hoc ra-
to, actum erit de Historia Jose-
phi, ac Eusebii; actum erit de
Apostolorum Symbolo & de ge-
stis Deiparae & Apostolorum.
Abbas de Fleuri sua in historia de
Virgine Deipara parcè agit addi-
ctus huic relato Canonì, scribit :
At enim retuli de Deipara Apo-
stolisque quicquid certi & confir-
mati deprehendi, Perridiculus
fanè

fanè detegitur clarissimus Criticus iste dum dein accuratissime maxima gestis Apollonij Thianaei conscribendis incubuit, deque ipsius ortu, parentibus, studiis, gestis, itineribus, officiis, lucubrationibus, immò pergrande ejus ingenii acumen & corporis venustam speciem delineat & describit, ut si ipse socius fuerit. De ethnico isto Nebulone tam rursus cumulatè & minutatim scribit; de illibata divina Matre verò ferè nihil rejectis Ss. Patribus & omnibus venerandae Antiquitatis Proceribus; Eusebio, Nyseno, Epiphanio, Gregorio Turonensi, Damasceno. Quaeso herele, an fuerint sectandi Critici isti clarissimi, aut potius conviciis & sibilis insectandi?

Ca-

Caput X.

De Conjectura.

Fundamen Critices alterum est Conjectura, etiam à Tullio laudata *orat. pro Rosc.* circa quam Recentes superius relati innumeras variasque sanxere leges. Sixtus Senensis tres duntaxat ipse fixit ut ea quae genuina sunt ab iis quae secus secernere poterimus. *Inscriptiones veras à falsis, germanas à fictitissis tria prae caeteris distinguunt: Tempus, Dogmata, Stylus. Mabillonius quatuor: Manuscripta. Dictionis consensio aut discrepantia. Testimonium Auctorum qui de illo Opere meminerunt. Facta in eodem allata.* Septem adinvenit haereticus Cave. Novem Joannes Clericus, haereticus alter, & sunt: I. Suppositi.

tiii

tii libri indicium est, si in veteribus Codicibus alii tribuatur cum nulla ratio est cur ejus habeatur cujus nomen in Editionibus praefert; interpolati verò si sit in veteribus Codicibus sine additamento. II. Si quae à veteribus ex libro quopiam olim prolata sunt, ea nunc in libro eadem inscriptione insignito, desiderantur, aut alius est aut mutilus. Si aliter legantur, suspectus sit oportet; si omnia inveniantur sine mutatione, genuinus est; nisi aliae sint suspicandi rationes. III. Scripta quorum nulla mentio in priscis Catalogis quae nec memorata sunt ab ullo Scriptore sequentium proximè saeculorum ut plurimum aut ficta judicanda sunt aut minimum suspecta habenda. IV. Quae disertè sunt rejecta aut in dubium revocata ab antiquioribus ea vix propter
Re.

Recentiorum auctoritatem ad-
mitti queunt. V. Liber in quo
Dogmata leguntur iis contraria
quæ Scriptor cuius nomen prae-
fert constanter defendit, non
videtur ejus esse, si praesertim
Dogmata sint alicujus momenti,
aut interpolatus est. VI. Liber
in quo memorantur res aut perso-
nae Scriptore cuius nomen prae-
fert, Recentiores aut ejus non
est aut ab alio est auctus. VII.
Liber indoctus aut imperitia re-
fertus, non potest ulla ex parte
aut saltem totus Viro docto tri-
bui, nec fabulis scatens Viro
non inepto quem constat veri a-
mantem fuisse, affingi; quam-
vis ex vetustis Codicibus eorum
nomina praeferat. VIII. Libro
in quo tractantur aut rejiciuntur
Controversiae natae post tempo-
ra Scriptoris cui tribuitur aut in
quo deprehenditur Scriptoris ille

re-

recentioris imitatio; ejus non est
 cujus nomen praefert; aut est
 interpolatus. IX. Si Stylus sit
 diversus à noto, aut saeculi aut
 Scriptoris Stylo, ejus non est
 quamvis nomen ejus praeferat;
 si sit idem ac Stylus alius Scripto-
 ris cujus liber censi debet, si
 modo nihil obftet. X. Vocabu-
 la sequioris aevi indicant Scripto-
 rem recentiorem; in traslatione
 verò si quid sit quod non conve-
 niat linguae qua scripsisse constat
 Authorem cui liber tribuitur, aut
 non est translata, aut est in-
 terpolata.

Suas etiam Arnaldus proposu-
 it; & sunt sequentes: I. Quoti-
 es non integrum de facto aliquo
 dubitare, sive quid in sacris li-
 teris recenseatur, sive usque eo
 firmis testimoniis munitum sit, ut
 non leve sufficiant ejus veritatis
 argumentum; tunc fas est non
 ad-

admodum moveri objectis Ad-
 versariorum & in responsionibus
 probabilibus & possibilibus siste-
 re; quin solliciti simus ostendere
 ea quae referunt responsa no-
 stra ita se habere. II. Hoc tamen
 non valet quum locus non est
 existimandi certum & firmum es-
 se factum illud; tunc etenim in-
 terest apposita iis quae in contra-
 riam partem allata sunt respon-
 dere ut in aperto sit eorum futi-
 litas, neque audiendus esset is
 qui hujusmodi rei adserendae
 gratia proferret in medium; plu-
 ra esse non controversae veritatis
 quae petuntur momentis difficil-
 limi explicatus. III. Cautum
 sit ne Juris praejudicia cum veri-
 tate confundamus. Illa tunc mi-
 hi favent cum id enuncio quod
 majorem exhibet speciem verita-
 tis quàm oppositum. Non tamen
 ea satis sunt ut veritatem à me
 sta-

flare demonstrent : Id unum
 commodi ex eis comparo ut Ad-
 versarius teneatur quae in adver-
 sum protulit confirmare . IV.
 Quando idem factum memorat
 Author Contemporaneus , sive
 alius centum duntaxat annis à
 re distans , praesumptio aequali
 Scriptori suffragatur ; gravissi-
 masque necessum foret rationes
 praesto esse ei qui alteri citius fi-
 dem adjungeret . V. Solis Scrip-
 turarum libris qui Canonici ap-
 pellantur didici hunc timorem
 honoremque deferre ut nullum
 eorum Authorem scribendo ali-
 quid errasse , firmissimè credam ;
 Alios autem ita lego ut quantali-
 bet sanctitate doctrinaque prae-
 polleant , non ideo verum pu-
 tem quod ipsi ita senserunt .
 VI. Cum sententia aliqua nova
 est , extraordinaria , minus cre-
 dibilis atque ab unico Authore
 pro-

pronunciata , eo loco quo labitur manifestè , ad eos spectat qui adferunt , non verò qui negant , optimis illam momenti roborare. VII. Fidem omnem transgreditur , homines propriis commendis officere atque adversus praecipuam affectionem suam agere iniqua adeò ratione qua nemo quempiam nisi totius rationis expertem egisset exemplis confirmabit. Itaque si factum aliquod hac nota affectum cognosces , vim sanè maximam menti tuae inferre oportebit , ne illud fabulosum suspiceris .

Quatuor alias in medium adducit quidam Anglus , Carolus Lescnius , in suo Opusculo . I. Necessè est , facta comperta esse , sensibus patere & de quibus aures atque oculi ipsi iudicium ferre possint . II. Publica item sint quaeque in Orbis

totius conspectum venerint . III.
 Extent eorum monumenta publi-
 ca & Coeremoniae ad posteritatis
 memoriam institutae sint . IV.
 Oportet den què haec monimen-
 ta atque has coeremonias tum in-
 de, cum res accidit, exordium du-
 xisse. Author Angelus has fixit Re-
 gulas ad demonstranda Miracula
 quorum meminit Scriptura Sa-
 cra . Caeterum si standum foret
 his positis , ruerent pleraque ex
 fidelium consuetudine praecepta,
 ut Icon S. Dominici Suriani ; &
 illud : *Bene scripsisti de me Tho-*
ma . Sed à pluribus Pontificibus
 haec facta vindicantur ,

Animadversiones in has Regulas.

IN Literatorum ore pervulgati satis jam sunt relati **Canones**, Joannis Clerici praesertim, & penes omnes qui tenuem literaturae crustam habent, circumferuntur; Quapropter animadvertendum putamus: Ne simus leves ad credendum, neque severiores ad obijciendum in Ecclesiasticae Historiae Patrumque lectione; Quintum excerptit Canonem Clericus Calvinista ex Divi Augustini eximia Epistola ad S. Hieronymum 82. cujus propria damus verba. Ego enim fateor charitati suae: Solis eis libris Scripturarum qui jam Canonici appellantur didici hunc timorem honoremque deferre, ut nullum eorum Authorem scribendo errasse.

rasse aliquid firmissimè credam .
 At si aliquid in eis offendero
 quod videatur contrarium veri-
 tati; nihil aliud quàm vel men-
 dolum esse Codicem vel Inter-
 pretem non assecutum esse quod
 dictum est, vel me minimè in-
 tellexisse, non ambigam. Alios
 autem ita lego ut quantalibet
 sanctitate doctrinaque praepol-
 leant, non ideo verum pu-
 tem, quia ipsi ita senserunt. Sed
 quia mihi vel per illos Auctores
 Canonicos vel probabili ratione
 quod à verò non abborreat, per-
 suadere potuerunt. Nec te, mi
 Frater, sentire aliquid aliter exi-
 stimo. Haëtenus Augustus Do-
 ctor, qui nos docet lectitare Pa-
 tres cum sollerti criterio& provi-
 da indagine; enim verò saepissi-
 mè invenimus ipsos oculares te-
 stes de eodem facto non conveni-
 re. En perspicuum exemplar,
 Mont-

Montfauconius Evangelium S. Marci ab eodem Evangelista elucubratum quod Venetiis servatum, scribit, in charta aegyptiaca, haud in membranis elaboratum; hocce testatur ut testis ocularis. Maximilianus Missorus, haereticus *epist.* 16. adfirmat se illud vidisse, adstante Ab. Litha Bibliothecae S. Marci Custode, hujus monimenti paginas ex membranis & graeco idiomate conscriptas. Mabillonius tamen in suo Itinerario *fol.* 32. qui Venetiis etiam fuit, testatur, hoc monumentum D. Marci sigillis clausum esse, nec cuiquam patet. En tres inter oculares testes non leve discrimen. Sed standum erit haud Montfauconio, nec haeretico Missoro, sed Mabillonio. Interea si testis ocularis hallucinari adhuc poterit, maximopere igitur animadvertendum

C dum

dum erit : Quum Author vir clarissimus , probus , fideque orthodoxa praeditus fuerit , nefas erit de illius testimonio haesitare , citra illius probitatis optimique nominis injuriam , & nos singularis imprudentiae notam subiremus , non acquiescentes . Et cœcitetur ad suam libidinem cum Natali Bailletus in *Admen. art. 12.* detrectans testimonium Theodoretî , S. Gregorî Papae , S. Gregor. Turonensis , S. Sulpicii Severi & aliorum Patrum . Prisci Scriptores Ecclesiae & si non ut testes oculati monumenta proferunt , hauserunt dubio procul à manuscriptis probatis quæ ob oculos eorum versabantur & in praesentiarum interciderunt ; & aequum sanè est cogitare pleraque fuisse Veteribus & Majoribus nostris cognita , quorum origo nunc nobis latet . Pro tuto
ex-

exploratoque censere debemus
veteres Patres omnia, quae po-
steritati consignarunt de primo-
ribus Ecclesiae temporibus circa
Martyrum Acta, Coeremonias,
jejunia, Lipsana, vel ex manu-
scriptis deperditis, vel ex tradi-
tione Majorum mutuati sunt;
quocirca impudense est, absdubio
& ridendum consilium factis à
Veteribus nostris traditis fidem
detrahere, ut communiter effu-
sa licentia factitant mali Critici.
Et ut ordinatim procedamus, se-
quentes regulas adindimus. I.
Facta illustria quae nil incredibi-
le praeferunt, haesitatione nulla
recipienda erunt. Hujusmodi est
translatio Sanctae Domus Laure-
tanae relata à Fabio Biondi, à
Jo: Baptista Mantuano Carmeli-
tarum Generali, à Bartholomaeo
Vallumbrosae, à Joanne Ange-
lita & ab innumeris aliis, immò

& ab Erasmo Rotherodamo teste
 Canisio . II. Si Facta publica
 non sint & fabulam non redole-
 ant , & in Scriptoris regione ac-
 ciderint , nereprobanda quidem ,
 per leves conjecturas adversas ,
 sed recipienda ; talecumque est
 factum de fulgido sydere à pri-
 mis Vesperis ad alterum usque
 diem Festi Doctoris Angelici S.
 Thomae Aquinatis , prodeunte
 in Calabriae Oppido , vulgò
Belcastro supra domum in qua or-
 tum habuit Doctor Angelicus, in
 Templum inde commutatam. Et
 Sanctus Doctor ut ortu Calaber ,
 vocat Pythagoram , suum con-
 terraneum *lib. con. Gentes* . III
 Dum Author nimiae credulitatis
 fama laborat non est audiendus ,
 & maximè si amore vel odio af-
 fectus fuerit , ut fuit Bzovius in
 suis Annalibus , suum erga Or-
 dinem amore flagrans , erga Or-
 di-

dinem Franciscanum secus appri-
me ; erga Fratres *de Familia* ,
praecipuè quos fecit Authores
fraticellorum , Beguardorum &
Beguiinarum ; quam impudenti-
am abhorrens clariss. Bail , inge-
nuè scripsit : *Animum Bzovii in*
pauperculam Francisci Familiam
atrocissimum fuisse , nihilque ma-
gis eriti quàm eam contemptibi-
lem ; infructuosam , infamem
reddere . Not. ad Conc. Vienn.
Ideoque jure & merito in Repu-
blica literaria pro levi Confarci-
natore Plagiario & mendacissimo
Historico est habitus , simillimus
Nicolao Eymerico , teste eodem
met Bail : *Nicolaus Eymericus ;*
suspectus Auditor , ubi agitur de
negotii Minoritarum , non mi-
nus quam Bzovius ; quum esset
Inquisitor haereticae pravitatis
Cc. to. 2. not. in Decr. Greg. XI.
IV. Aequum fanè est , vetustos

ejusdem regionis Scriptares, Alienigenis anteferre ; quamobrem Latinorum authoritas de Latinorum factis, Graecorum testimonio, est semper anteferenda . V. Dum factum aliquod refert Author unus quod à multis oppugnatur supparibus, tametsi veritas ab eo stet fortasse qui solus loquitur ; ratio postulat, ut in eam sententiam plurium descendamus. Secus autem si illi plures fuerint recentiores . VI. Si duo Historici factum tradunt de quo caeteri synchroni silent ; audiendi sunt qui referunt, etiam si unicus Author fuerit : *Accidit non semel*, rectè scribit clariss. P. Honoratus tom. I. dissert. 7. reg. 2. *Scriptoribus non fuisse studium eas literis mandandi quae in oculis eorum versabantur, quod scilicet ita pervagata forent ut fieri non posse videretur, illa à quopiam*
igno-

ignorari . Eximii Judaei Philo & Josephus silent Probaticam Piscinam Hierosolymis celeberrimam. Eusebius Pamphili silet Romae Constantini baptismum, cujus mentionem fecit etiam ethnicus Zosimus Comes, Constantini Synchronus *lib. 2. hist. Rom.* Doctor Seraphicus silet Indulgentiam Portiunculae in Actis S. Patris Francisci. Immo & Eusebius ipsemet plura praeterit & silet, ut scribit S. Maximus, pleraque Opera suae Regionis, Hymenaei & Narcissi qui Sacerdotes Hierosolymis fuere; neque Panteni Opera descripsit, neque Clementis Romani, nisi duarum tantum Epistolarum; Nec meminit Eusebius Athenagorae qui Apologiam pro Christianis adstruxit, & librum de Resurrectione mortuorum; nec Hieronymus meminit in Catalogo Scriptorum . VII.

C 4

Dum

Dum Veteres sententias discrepantes tradunt ; liberum erit sequi eam quae videbitur verisimilior. VIII. Concurrentibus duobus Patribus vetustis discrepantibus : standum erit Patris calculo cuius Opera erunt à Conciliis approbata , vel qui erit Ecclesiae Doctor : quicquid crocitent innumeri Critici recentiores.

Caput XII.

Exploratius expenditur Conjectura quaevis.

QUot absurditates & monstra , quot affanias & lacinias ex levibus futilibusque conjecturis excogitare & publici iuris facere non sunt veriti mali Critici ? Sociarum numerum Sanctae Ursulae , vel ad duas , Undenam nempè & *Emiliam* redigunt ; vel
ad

ad unam dumtaxat *Undecimillan*
 è sola Amanuensium oscitantia;
 sed S. Ursulae Sodalium nume-
 rum vindicat perdoctus Mona-
 chus Maurinus *lib. impress. Ann.*
 1678. Item Sibyllas abnegāt fuisse,
 & Epocham statuunt Carmi-
 num Sibyllinorum, praecipuè
 Dupinius quem eruditè perstrin-
 xit P. Petitdidierius Benedictinus
 Maurinus, & nos primo Tomo
 Ecclesiae vindicatae pro nostra
 tenuitate quoque, contra abne-
 gantes Sibyllas praecipua Differ-
 tatione disputavimus. Innumera
 praeterimus alia quoad Critico-
 rum libertatem & larvatam Con-
 jecturae legem. Ne itaque ultra
 Conjecturae statos fines impuden-
 ter eatur, haec monita damus:
 I. Non singulari Conjecturae &
 verisimilitudini adhaerere debe-
 mus in subsidium à caeteris se-
 jungendi; sed plurimas & soli-
 das.

das conjecturas prius vestigare debemus, necnon & adversas rationes viriliter & funditus sternere ut in tuto factum conjecturis nostris ponamus; sin autem in scopulis erimus; sicuti malè accidit cuidam distorto ingenio qui contra Patrum torrentem adauget obsistit hac Conjectura : *Nihil ita prodit falsitatem historiae quam Authorum in ea referenda dissensio* : Natal. Alexand. tom. 1. faec. 2. diss. 1. prob. 4. Quam spatiosam portam exhibet Heterodoxis adversus omnia nostra orthodoxa religiosus Theologus ! II. Regula princeps est aequitatis & prudentiae iudicium quo coactis omnibus quae pro re & contra rem conjici possunt, utriusque partis momenta aequa veluti lance suspenduntur. Scia- tur herclè, hunc Canonem sanctum fuisse à Dupinio in sua prae-
fa-

fatione & plerisque in locis ab eodem refricatum: *praef. 2. p. fol. 40. Et dissert. praelim. fol. 98.* & dein sua elucubravit Opera citra aequitatem & sine prudentiae ductu; enimvero in eis videntur sententiae distortae, ratio inconsulta, nimia ad decernendum celeritas, nonnullarum cognitionum vicium, sinistra rerum interpretatio, adsumpta officia, ingenii sui levitas & imbecillitas. Sic etiam Eum vellicat P. Honoratus magna cum aequitate. III. Non est in re historica de rerum cum veritate similitudine, de Conjecturis, de factorum convenientia magnopere laborandum ubi paratum eam rationibus absolutis constituere. Hanc regulam turpiter violat eximius Criticus Tillemontius *tom. 1. fol. 634.* qui contra praeclara S. Irenaei aliorumque Patrum testimonia arrio-

latur S. Joannem non concessisse
 Ephesum ut ibi moraretur, ante
 Annum sexagesimum sextum ;
 contra seipsum pugnans, agen-
 tem : Virginem Deiparam eodem
 secum ivisse, aetatem siquidem
 octogintaquinque annorum ege-
 rat, itineribus incommodam .
 Perpendantur quaeso post hanc ri-
 diculam divinationem quae sub-
 necit clarissimus Criticus noster:
*At haec nihil nisi possibilia quae-
 dam sunt, gratis excogitata .* A-
 dedone Eminentissimus Historicus
 supra Baronium ? Similium inep-
 tiarum sunt scatebrae Opera eti-
 am Dupinii, Bailleti, Simonij,
 Ab. de Fleurj & Natalis Alexan-
 dri. IV. Quum ea complectitur
 Historia quae Scriptoris tempori
 non congruunt ; Historia men-
 dax declaratur . Per hanc regu-
 lam Critici nostri floccifaciunt
 varias Liturgias, Opera Trisme-
 gi-

gisti, S. Dionysii Areopagitae ;
 Epistolas Decretales primorum
 Pontificum ad Siricium usque &
 pleraque Divorum Acta . Hic
 lubet Simonij moderamen adne-
 ctere ,, Haud expedit universum
 Actum aliquod respuere, propte-
 rea quod consecutis inde tempori-
 bus non nihil ascititum in illud il-
 lapsum sit. Tum verò magis, cum
 Additiones istae suspiciosorum
 hominum Opera minimè fiunt
 qui dolo malo Actum illud vitia-
 re intenderent . Aliàs majorem
 librorum partem explodere oport-
 teret , cum paucissimi sint qui
 alienam manum aliquando non
 passi fuerint . Nullum pariter ad
 hanc diem extaret novi Testa-
 menti exemplum sivè graecum ,
 sivè latinum , sivè syriacum, sivè
 arabicum quod legitimum jure
 censerì posset ; Cum nullum af-
 ferri possit quocunque demum
 idio-

idiomate exaratum, ab his additionibus omnino innoxium. *Hist. crit. novi Testam. cap. 7. fol. 97.* Et Ruinartius addit: *Sed hinc nullatenus Actorum ipsorum auctoritas minuitur.* Act. praefat. f. 8.

Caput XIII.

Conjectura ex dicendi forma

Accedit Conjectura quam praefert Scriptoris Stylus. *Distio, Lydins veluti lapis est veritatem librorum indicans & falsitatem,* scripsit Dupinius praefat. 2. p. 1. Conjectura ex dicendi forma in Consuetudine fuit Dionisii Alexandrini, Eusebii Caesareensis, Hieronymi & Augustini; qui novissimus Divi Cypriani Epistolas de haereticorum baptismo expendens, sic scribit
Ep.

Ep. 48. ad Vincent. *Non desunt qui hoc sensisse Cyprianum, prorsus non concedant, sed sub ejus nomine fuisse confictum. Nos tamen duas ob res non negamus, illud sensisse Cyprianum; quod & Stylus ejus habet quandam propriam faciem qua possis agnosci: Exceptionem patitur Regula haec, ut clarè perspicitur iisdem verbis Divi Augustini: Stylus ejus habet quandam propriam faciem, hoc est quandam similitudinem, ut in hominibus persaepe accidit, nihilominus non sunt iidem. Sic Stylus Cypriani in Epistolis ad S. Stephanum Papam quamdam dumtaxat habebat similitudinem, sed revera non erant Cypriani, ut cumulatè demonstrant doctus Jesuita Gallus P. Tournemine & noster P. Mag. Missorius. Epistolae Catholicae Divi Petri contra quandam habent absimilitu-*
di-

dinem, Doctore maximo teste :
 in Catal. *Simon Petrus duas scrip-*
sit Epistolas quae Catholicae no-
minantur, quarum secunda à ple-
risque negatur propter Styli cum
priore dissonantiam; & tamen de
 Epistolis iis nemo inficias vadit.
 Est nanque risui locus, emun-
 ctæ naris Criticos in Stylo dispi-
 ciendo, de eodem Opere diver-
 sa judicare : **Librum Tertulliani**
de Poenitentia **Erasmus**, habita-
 Styli ratione, spurium censet;
Rigaltius genuinum **Florentii**
Tertulliani arbitratur. **Homilias**
S. Jo: Chrysofomi in **Acta Apo-**
stolorum **Erasmus** censet, nihil
 esse **Chrysofomo** magis indi-
 gnum; **Abbas de Billy** existi-
 mat, nihil esse ad **Chrysofomi**
 dictionem magis compositum. Et
 ne longa sit oratio nostra, innu-
 mera his similia praeterimus O-
 pera à **Launojo** vellicata ob le-
 vem

vem ex dicendi formā conjecturam .

Caput XIV.

Conjectura ex Operibus ducta .

Conjectura ex Operibus, dogmata tradentibus vel innucentibus posteriora , indicium faciunt falsitatis . Hoc ratio Canone , innumera venerandae antiquitatis monumenta , dubia fecere mali Critici . Quia vox *Consubstantialis* post Arianorum damnationem prodiit , hac iccirco levi conjectura , omnes Patrum lucubrationes hanc vocem redolentes , ab Ecclesiae Primordio , ad Concilium Nicaenum usque liberè abdicant . Sed quàm perperam , agessis , perspicuè paucis videatur ; enimverò in omnibus Synodis ne dum in Nicaena , Patres

tres omnesque Ecclesiae Optima-
tes haud proprio paenu , sed con-
sultis antiquis Patribus haereses
proscribere : testis locuples Di-
vus Athanasius est *epist. ad Afr.*

„ Episcopi contra non has voces
„ ipsi excogitarunt , sed eas a
„ Patribus contestatas accepe-
„ runt & scriptis suis inserue-
„ runt ; siquidem prisci Episco-
„ pi ab hinc annis centum & tri-
„ ginta , tum qui Romae tum
„ qui in nostra Civitate Pontifi-
„ catum gessere , accusaverunt
„ eos qui Filium creaturam dice-
„ rent , aut qui negarent Eum
„ consubstantialem Patri . Haec
Athanasius . Et nos fermè , ut
fecerunt Majores nostri in Opere
nostro polemico *Ecclesiae vindic-
catae* , sivè *Haeresiologiae* recen-
tes Haereses confutamus Patrum
antiquiorum testibus . Quid mi-
rum , si Patres Spiritus Sancti

af-

flatu dogmata statuere contra
 haereses priusquam ipsae ortae
 fuerint? Hanc veritatem per-
 spicue demonstrat contra Julia-
 num Magnus Augustinus *lib. 2.*
Oper. imperf. ; Et alibi contra
 Pelagianos, scribens: *Haeretici,*
novi inimici Gratiae Christi, lon-
ge ante reperiuntur, convicti esse
quam nati : *lib. de Don. Perf. c.*
2. Verum si in aliquo Patris O-
 pere Haeretici nomen invenire-
 tur, explorata erit mendacis O-
 peris nota. Quaecunque in Ope-
 re aliquo tempus posterius signifi-
 cant, dies falso inscripti, com-
 memoratae personae, Auctores
 producti, historiae traditae, Ur-
 bium & populorum nomina quae
 aetati qua scribebat Author non
 congruunt : hae omnes ad tem-
 pus spectant Conjecturae. Cir-
 cumferèbatur, saeculo elapso,
 opus Divo Cypriano adscriptum,

Ca-

Carolo Magno à Cypriano nuncupatum, post plurima saecula nascituro. Epistola ad Demetriadem inter Divi Augustini Opera, invenitur haud Augustini, sed Pelagii, ex ipsius S. Doctoris luculenti testimonio. Liber vitae Divo Clementi adscriptus, haud est Sancti Pontificis, dum tuetur uxorum communitatem &c. Ulterius ad Dogmatum etiam conjecturam referri debent ea quae post Scriptores illorum interitum prodita sunt; voces ad illa usitatae quae tum non invaluerant; errores, Coeremoniae; Consuetudines quarum per id temporis nullum prae oculis erat vestigium; Opiniones veris sententiis illorum Scriptorum adversantes; atque Historiae manifestò fabulosae; universa haec peculiare quaedam instruunt probationes sub Dogmatum proba-

bationibus comprehensas . In
 censum styli veniunt haud voces
 tantum , dicendi formulae & lo-
 cutiones , sed sermonis etiam
 structura , scribendi modus faci-
 lis , expeditus , perspicuus invo-
 lutus (ut Pictoris opus) eloquu-
 tio , figurae rerumque nestenda-
 rum ratio . Tum denique locum
 habet authoritas , quum opus
 vel probant , vel improbant ;
 quum ipsius è re nata verba non
 faciunt ; quum totam latuit An-
 tiquitatem ; quum omnes quot-
 quot Operum alicujus Authoris
 meminerunt aut Indicem texue-
 runt , de peculiari quodam nihil
 omninò habent ; quum librum
 aliquem Catholicis perentilem
 non laudarunt ii qui oblata id
 praestandi occasione laudare il-
 lum poterant & debebant : hoc
 quodcunque est , Dupinio Au-
 thore & P. Honorato referente ,
 per.

pertinere ad Veterum, quum testimonium, tùm reticentiam.

Caput XV.

Conjectura à rerum Convenientia.

DIvus Vates Ezechiel *cap. 15. vers. 3.* hisce verbis plerisque vellicat recentes Criticos: *Vae Prophetis insipientibus, qui sequuntur spiritum suum & nihil vident.* Super omnes Majores se non verentur arbitrari, proinde *spiritum suum sequentes*, Antiquos pessundant. Argumentum aliud est penes eos, à rerum desumptum convenientia quaeque verosimilia sunt. Obvia passim hujusce argumenti sunt facta innumera inter Opera Tillemontii, Dupinii, Natalis Alexandri, Launoj aliorumque Criticorum, Patrum testimonia deferentium, ut

ut futes leviffimasque fuas effer-
 rent Conjecturas . De his locu-
 tum fuiffe Apoftolum planè vide-
 tur : *Dicentes enim fe effe sapien-
 tes , ftulti facti funt* : Rom. 1.
 cap. 22. Abjiciunt Ecclebafticae
 Hiftoriae tot explorata facta , ac
 tenent Hiftoriae prophanae tot
 paradoxa . Sit praefò Epimeni-
 dis factum à Tullio 1. *de diu.* 2. *de*
leg. & ab Apulejo *lib. 2. flor.* 1e-
 latum „ Epimenides Poeta Epi-
 „ cureus fuit , Patria Cretenfis ,
 „ aetate Pythagorae qui à Patre
 „ Agifarcho in agrum ad cu-
 „ ftodiendum pecus miffus , in
 „ quodam antro obdormivit an-
 „ nos lxxv. Hinc emanavit pro-
 „ verbium : *Epimenidis fomnum*
 „ *dormire* , in eos dictum qui
 „ perpetuum agunt ocium .
 Ecquando igitur Poesim didicit ?
 Ecquando carmina condidit ? Ve-
 ram ergo graecanicam fabulam
 ad-

adferunt Tullius; Gelliusque, & eam patulo tamen ore deglutiunt. Et ut ad censum redeat oratio nostra; conjecturae quidem à rerum convenientia haud leve Critices fundamen foret, si solidis strenuisque rationibus inniteretur; alioqui verò ridicula evadit. Natalis Alexandrius levibus rationibus obarmatus Baptisma Constantini fuisse Romae abnegat. Vehementer tamen calculum suum ratum reddidisset, si Divi Sylvestri tempestate, Augustum procul inde versatum ostendisset. Dum Conjectura à rerum Convenientia nitidis solidisque monumentis est fulta, plausibiliter vigebit; sin minus, cordatum vetustumque Auctorem adoriri, haud aequum videtur, imò distorti ingenii argumentum est, *Extremae quippe dementiae est, in medio & perspi-*

spicuo die commentitium lumen in-
quirere. Quisquis enim post veri-
tatem repertam aliquid ulterius
discutit, MENDACIUM qua-
rit: Edict. Valentiniani & Mar-
tiani in Concil. Calchedonen. act.
 3. Nostros hortamur seriò, ut
 ne adhibeant Etherodoxorum
 criticas Regulas, his enim Divi-
 nam Scripturam, Sanctos Patres,
 Ecclesiasticam Historiam autho-
 ritate minui necesse erit, nec un-
 quam Dupinij, Bailleti, Fleu-
 rij, Tillemontii, Launoji & Na-
 talis Alexandrij; secus Ratio
 sancta divinae Scripturae, Pa-
 trum, Ecclesiasticae Historiae,
 ex necessitudine implicabitur.
 Regulas quamplurimas propria
 finxerunt minerva iidemque non
 insistant, nisi dumtaxat ad obli-
 tendum Patribus. Sciscitemur
 Historiae Ecclesiasticae Eminen-
 tissimum Parentem: an Divae
 D The-

Theclae Acta à Basilio Seleucien-
 si conscripta, sint genuina. Res-
 pondebit, genuina quippè esse,
 idque solidissima omnium critica-
 rum Regula probans, quod ple-
 raque in eis comprehensa legun-
 tur penes Origenem, Epiphani-
 um, Chrysostomum, Nanzian-
 zenum, Ambrosium, & Augu-
 stinum: *Baronius ad Annum 47.*
 Tillemontius verò audacter res-
 pondet cum Natali *Hist. saec. 1.*
cap. 12. num. 4.: Haec Acta e-
 ssent fabulosae plena esse, quae
 de ipsorum authoritate detra-
 hunt & in fictionis suspicionem
 adducunt: to. 2. adnot. in S. Thecl.
 fol. 528. Immemor fui ipsius,
 dum alibi dixerat: *Levia, excu-
 satione digna esse & rerum sum-
 mam non invertunt, adeoque apta
 non sunt ad exterminandam Histo-
 ricorum auctoritatem in aliis quae
 referunt factis; cum nemo Scrip-*
torum

torum sit certus adeo & accuratus
 in quo similia quaedam non occur-
 rant : to. 1. annot. 10. fol. 629.
 Et to. 1. in praef. fol. 16. Quoties
 occurrerunt res, vetustis & gra-
 vibus Scriptoribus confirmatae
 quorum testimonio gerendus mos
 est ab Ecclesiae Catholicae Alum-
 nis, non est visum ab iis recedere
 nos posse. Videatur ulterius Cri-
 tices usus Dupinii, Conjectura à
 rerum convenientia qua abijci-
 unt Decretales Epistolas Summo-
 rum Pontificum ad Sanctum Si-
 ricium usque ut supposititias ex
 Blondello Calvinista lib. Pseudo-
 Isidorus. Dupin: tom. 1. fol. 662.
 Natal. tom. 3. hist. saec. 1. diss.
 21. I: Illas Antiquos omnes latuif-
 se, nec unquam fuisse ante IX.
 Saeculum memoratas. Hi, duo lite-
 rariae reipublicae Archontes à
 Juvenibus magnifiunt, & tamen
 malignantis naturae argumēto u-

D 2

tun.

tuntur ad Decretales Epistolas
 perstringendas , totius Mundi
 reverentia consecratas ; immò
 mendaci fallacique laborant sup-
 posito , ut fatebitur omnis pole-
 micae Theologiae non hospes .
 Genuina est prima Epistola S.
 Clementis ad Corinthios , penes
 Veteres omnes illustris ; genuina
 est & secunda , non apud Vete-
 res r probata , ut dicere videtur
 Episcopus Caesareensis , sed an-
 tiquitati vix nota ut Fellus &
 Bullus emendant , & ipse Doctor
 Maximus quamvis accusare vi-
 deatur , contra Rufinum addu-
 cit . Genuinae sunt S. Cornelii
 duae nec Antiquos latuere ; sunt
 namque inter D. Cypriani Ope-
 ra ; & altera ad Fabianum An-
 tiochenum est penes Eusebium .
 Illa S. Julii ad Orientales & alte-
 ra ad Alexandrinos , Veteribus
 fuerunt celeberrimae : prima est
 apud

apud Sanctum Athanasium & secunda apud Theodoretum . Penes ipsum Theodoretum , immo etiam penes Socratem & Luciferum Calaritanum , & S. Hilarium sunt Epistolae illae Liberii . Epistolas S. Damasi strenue vindicat Cardinalis Aguirre post nostrum P. Magistrum Malvasia . Et S. Leo I. scripsit ad Episcopos per universas Provincias constitutos : *Omnia Decretalia Constituta omnium Praecessorum nostrorum , ita vestram dilectionem custodire debere mandamus , ut si quis illa contempserit , veniam sibi deinceps noverit denegari . Et Decretum Gelasianum : Decretales Epistolas quas Beatissimi Papae diversis temporibus ab Urbe Romana pro diversorum Patrum consultatione dederunt , venerabiliter recipiendas decernimus . Ecce nostrorum Criticorum disputandi modum ,*

D 3

fuo.

fuopte ingenio in dubium omnia
revocantes : nec alium hoc aevi
servavit Petrus Giannonius sua in
Civili Historia hujusce Neapoli-
tani Regni .

Caput XVI.

Conjectura à silentio Veterum ?

ECquem latet , argumentum
hocce , penes Scholasticos ,
negativum infirmumque vocita-
ri ? Dictu mirum , quam Hete-
rodoxi & pravi Critici jaudent
ac in honore usuque praesertim
habeant . Eo ad satietatem Lao-
nojus & Basnagius utuntur in ve-
nerandae Antiquitatis excidium ,
itemque Dupinius qui scribit in
praefat. fol. 39. *Argumentum hoc,*
negans dictum , multum identi-
dem gravitatis habet & auctori-
tatis . Nos vero nil moramur ut
ma-

malignantis naturae argumen-
 tum despicere, quod probè sci-
 mus ex Divo Augustino. Quae-
 sierat Ipse à Fausto Manichaeo,
 cur vetus non. admitteret Testa-
 mentum, verbis Servatoris ro-
 boratum: *Non veni solvere le-
 gem aut Prophetas?* Respondit
 Haereticus: Inane illud esse te-
 stimonium, quia unius Evange-
 listae, silentibus omnibus. Et
 hinc ut mali corvi malum ovum
 hoc argumenti genus praedictis
 credimus ortum esse. Lutherani
 & Calvinistae proinde ut Fausti
 Discipuli, ex silentio Patrum
 primoris saeculi quamplurima
 abnegant Sacramenta. Doctor
 Maximus *Comment. Epist. ad Ga-
 lat. cap. 2.* scribens de Apostolo-
 rum principe qui Cathedram re-
 liquit Antiochenam & Romam
 transtulit, silente in Actibus Lu-
 ca, hoc Critices argumentum

D 4

ad.

adstruit: *Mirum non est, si Lucas hanc rem tacuerit, cum & alia multa quae Paulus sustinuisse se replicat, Historiographi licentia praetermiserit; & non statim est contrarium, si quod alius ob causam dignum iudicavit relatu, alius inter caetera dereliquit.* Si Erasinus & Dupinius haec ab Hyeronimo didicissent, profecto circa Symboli Apostolorum Authorem non haesitassent, ob Lucae silentium; & circa Liturgiam S. Jacobi: Nec Natalis, nec Claudius Jolius, nec Abbas de Fleurj similesque tot novitates, in medium non adferrent & per Europam non vulgarent. Sed quod valde mirum est: Natalis Alexandri omnia momenta in hocce negativo fundata argumento, quae sibi non arrident, semper subdit: *Respondeo: haec argumenta futilia esse quia negan-*

gantia sunt. Item : Argumenta ab auctoritate negativa, nullius esse ponderis: saec. 1. dissert. 15. Quae verò dein sibi arrident, lubentissimè concedit: En Contextum: Unde id probabunt Adversarii? Num ex eo quod nusquam illarum meminerint? At id non sequitur. Licet enim in eorum Operibus quae nunc extant, mentio harum Epistolarum nulla facta sit, fieri tamen potest, ut in iis quae perierunt, qualia fuisse quamplurima notum est, commemoratae fuerint. Sed & si nullibi earum meminissent, non sequitur quod eas penitus ignoraverint; siquidem necesse non fuit, ut omnes Scriptores Ecclesiasticos nominarent quos noverant aut eorum Opera citarent: Tom. 2. saec. 1. dissert. 22. Perpendatur versatile ingenium Ecclesiasticae Historiae Auctoris qui sui emunctae naris

D 5

Cri-

Critici verba , aliquando utinam advertisset : *Necessarium esse homines hominibus credere , nisi vita , pecudum more degenda sit . . . Qui humanam fidem ex hominum animis evellere conantur , ii non solum stulti sunt , sed Gigantum more cum Diis bellant , hoc est natura pugnant . An verò quicquam tam puerile & stultum dici potest quàm si ea quae viderunt alii , negemus esse quia ipsi non vidimus ? Credere igitur necesse est , nisi pueris stultiore esse volumus : Canus de locis lib. II. cap. 4. Quam improbè abnegat Natalis Pontificum Decretales , quamplurimas Constitutiones Apostolicas , aliaque Ecclesiastica monumenta . Quid plura ? Quoad Patrum Ecclesiae silentium fatis tandem haec sit Animadversio . Divus Augustinus ingenuè fateatur , se cum Aurelio sene , Epi-*

fo.

scopos ejusdem Ecclesiae Hippo-
 nensis fuisse, contra Sanctiones
 Nicaenas ob Canonis inscitiam &
 Codicum deficientiam, ut scri-
 bit ipsemet S. Doctor. Hoc facto
 explorato, silentii Patrum caus-
 sa, videtur dilucidè: Non enim
 erat praeterire facta ob factorum
 falsitatem, ut perperam severio-
 res Critici conjiciunt, sed ob
 Codicum penuriam; quoniam ut
 notum est Lippis & Tonforibus
 typis excudendi ars non jam oc-
 coeperat. Et haec causa fuit ut
 S. Maximus sic scriberet de Euse-
 bio: *Eusebium quamplurima
 omisisse, quae ad ejus manus non
 pervenerunt. Etenim nec prorsus
 omnia se collegisse, ait; immo
 magis fatetur libros qui ad ipsum
 non pervenerunt esse numero supe-
 riores. Qua de re merito ratio
 postulat, vocare hoc silentium,
 argumentum negantium mali-*
 D 6. gnans.

gnantis naturae, nam qui illi innititur, videtur haud quaerendae veritatis cupidine ductus, sed obtrectandi libidine improba; velut dicebat Tullius: *Non delectu, aut sapientia ad judicandum ducuntur, sed impetu & quadam etiam temeritate*: Pro Planc. A qua ductum nemo non videt, Samuelem Basnagium suis in Annalibus Politico-Ecclesiasticis, ubi temerè & adaucter omnia nostra orthodoxa in dubium revocat & pleraque conatur evertere, praecipuè Confirmationis Sacramentum solo Veterum silentio & futilibus Conjecturis; quem tamen solida Differtatione refellit P. Joseph Terralavoro Congregationis Oratorii Neapolit.

Caput XVII.

Ecclesiarum Traditiones.

E Rubescenda quidem res , nostrates , Italos nempe & juvenes praesertim Sapientum rumoris ambitiosos , haereticos & quorumvis damnatos libros commendare admodum & caeteris anteferre . Dolent quod Ecclesiae vetito ab iis legendis retinendisque arceantur . Quin rident audaciores qui , Ecclesia frustra reclamante , in Musaeis habere gaudent & assidua versant manu : *Quid Athenis cū Florentio Tertulliano exclamem & Hierosolymis ? Quid Academiae & Ecclesiae ? Quid Haereticis & Christianis ?* l. de Praesc. c. 7. Hanc exitiosam pestē *Perniciosum postremorum Criticorum inventum* , vocat clariss. Bossuet . Quo fit ut ipsi & eorum vestigia pre-

prementes , non in haeresis modo , sed & in Atheismi profundum paulatim eant . Ridiculos & probrosos se reddidere Simonius & Dupinius , dum primus exprobrat Dupinio , Protestantium Opera exscripsisse ; alter Simonium insimulat , Spinosaе fabellis subscripsisse . Pro nostra optima Critice illud Tertulliani institutum sit „ Nobis & si quaerendum „ esset adhuc & semper , ubi tamen „ quaeri oportet ? Apud „ Haereticos ? Ubi omnia extranea & adversaria nostrae veritatis , ad quos vetamur accedere ? Quis servus cibaria ab extraneo , ne dicam ab inimico Domini sui sperat ? Quis miles ab infoederatis , ne dicam hostibus Regibus , donativum ac stipendium captat , nisi planè desertor & transfuga & rebellis ? Etiam Anus illa in-

ita

„ tra tectum suum drachmam re-
 „ quirebat ; etiam pulsator ille
 „ vicini januam tundeat ; eti-
 „ am vidua illa non inimicum li-
 „ cet durum Judicem interpella-
 „ bat . Nemo inde strui potest
 „ unde destruitur ; nemo ab eo
 „ illuminatur à quo contenebra-
 „ tur . Quæramus ergo in no-
 „ stro & à nostris & de nostro: *lib.*
de Praeser. cap. 12. Hoc expendē-
 dum postulat submissio filialis :
 integrae Ecclesiae fidei assentia-
 ris necessum est . De factis Ec-
 clesiasticis , haec scitu digna ha-
 bemus in Decretalibus : *Judicium*
Dei , veritati quæ nec fallit nec
fallitur , semper innititur ; Ju-
dicium autem Ecclesiae nonnun-
quam opinionem sequitur , quam
& fallere saepè contingit & falli: in
cap. à nobis & 2. de excommuni-
cat. Malumus interea cum Eccle-
sia deficere quàm mille Criticis
 ad-

adhaerescere . Si piū hocce documentum Erasmus habuisset , absdubio , modo semichristianus universim non audiret . Piam Matrem Ecclesiam insimulare , perfricta fronte , non verentur , quatenus nobis in Liturgiis , in Martyrologiis , Breviariis facta proponit quae nasutulis non arri-
dent . *Authoritatem Breviarii Romani efficere non posse , ut fabulae in historias evadant ; nec censeri debere exploratae & incon-*
cussae veritatis quaecumque Bre-
viario sunt inserta , sic clamat ad
ravim usque pravus quidam Cri-
ticus : *Natalis Alex. saec. 3. hist.*
dissert. 20. de lapsu Marcellini .
Nonne superstitiosum foret , Ho-
stiam non consecratam adorare ,
quae hujusmodi tamen esse cre-
datur ? Sic urget malus Criticus
alter , Bailletus . An contra non
est hic Religionis actus perinde
Deo

Deo gratus ac si Hostia illa rever-
 ra Christi Corpus contineret? Id
 autem propterea fit quod cultus
 Hostiae praesenti adhibitus, ad
 objectam sibi rem veram feratur,
 nimirum ad germanum Christi
 Corpus, quamvis proximè obje-
 cta res illud non adferat; rectè
 scribit Honoratus *differ.* 7. §. 3.

Caput XVIII.

Traditionum Canones;

Ecclēsiae Traditio suas habet
 regulas quas hic damus è
 bonis Criticis prehenſas.

I. *Nulla est pia Traditio re-
 cipienda quae argumentis rei de
 qua agitur, aptis non fulciatur.*

Ableganda sunt extrema: Nimis
 citoque credere, aut non fatis.
 Sicuti teve est, nimis credere, ita
 immoderatae Criticēs est, fa-
 ctum

Etum historicum, principiis fir-
mis innixum, non recipere.

II. *Piae Opiniones fabulosum
nihil dicant, ridiculum quod fieri
non potuerit & superstitiosum.* Ab
Ecclesiae primordiis hunc Cano-
nem habuerunt Patres: audiatur
Divus Augustinus: *Non sit
nobis Religio in phantasmatibus
nostris; melius est enim quaecun-
que verum, quam omne quicquid
pro arbitrio fingi potest:* lib. de
ver. Relig. c. 55.

III. *Oportet nos posse justè &
ritè praeferre, Ecclesiam, Epi-
scopos, aliosque primores piarum
opinionum receptores, eas non sine
ratione aliqua, quamquam nobis
incomperta, adoptasse.* Satis su-
perque perspicua est primorum
Pastorum sollicitudo suas erga o-
ves ut à moribus à vera pietate
alienis averterent. Nusquam ve-
risimile est, illos sanctissimos Vi-
ros

ros Traditionibus fabulosis stravisse viam.

IV. *Necessum est ad trutinam ponere, an de morum factorumque veritate sit haesitandi locus: si de illis haesitantes esse possumus, afferantur necesse est argumenta certa & evidentiâ, utque eorum falsitas possit elucescere.* Etiam Sanctus Justinus Martyr Gentibus admonebat scribens „ Exacta rerum perscrutatio, ea etiam ipsa quae saepe numero rectè se habere visa sunt, alia omninò quam prius apparuerant, ostendit, quandoquidem veritatem ipsam examinatio diligentior extorquet: *lib. admonit. Gent. in init.* Sed huic Arnaldi verba lubet adnectere: Distinguendum esse id quod appellamus praesumptionem juris, a veritate. Praesumptio mihi favet quoties majorem habet veritatis spe-

speciem quod dico ; quam quod dicitur adversum me ; verum hoc non satis est ut norim veritatem mihi ad stipulari . Quicquid commodi ex ea re capio est ut is qui contradicit , teneatur quae pro se faciunt confirmare . Atqui praesumptio videtur esse à piis opinionibus quae in libris usui Ecclesiae designatis reperiuntur . Praesumptio haec robur habet in possessione multorum saeculorum , atque nonnullorum Authorum testimonio . Quod facit ut etiam si Traditionum istarum aliqua singillatim in rei summa fabulosa sit , adeos non spectet , qui illam propugnant , ipsius certam veritatem aut probabilem demonstrare ; sed illorum esse qui adversantur , falsitatem ejus vel suppositionem extra aleam ponere . Haec Arnaldus , & rectè quidem .

V.

V. Nil habeant Traditiones illae adversus mores & tempora quibus illae obtinuerunt; vel adversus conditionem illorum qui in his Traditionibus locum habent.

VI. Cavendum etiam est, ne rerum summa complectatur pugnantia indicem, aut ne adjuncta quaedam tantummodo sint quae cum Facto praecipuo non consentiunt.

VII, Traditiones, mores, Facta historica ut non sint ab Scrip- toribus ejusdem aevi oppugnata, vel ab aliis quorum auctoritas de illorum falsitate nos certos efficere possit.

VIII. Necessse est iis quae contra obiiciuntur, commodè satisfieri posse. Quae est juxta regulam clariss. Mabillonii: sufficit ad probandam usitatae rei antiquitatem, refutare argumenta quae proponuntur in contrarium.

Diff.

Dissert. de Azimo cap. 8.

IX. *Si quando Traditiones istae aut mores aliquid complecterentur quod omnibus Regulis istis accommodare usquequaque non posset; nefas esset illas suppressere quin seriò expendere: Utrum nec ne suppressio haec majori futura esset Populis offensione, quam fallax usus reiiciendus; atque an expediret magis id tolerare quod sine majori offensione aut tollere aut oppugnare non possumus. Hae sunt interea leges Traditionum quae ad Criticen attinet; Traditionum Apostolicarum, minimegentium.*

Tres dumtaxat affinxit Doctor Sorbonicus Launojus. Prima est: ut de eo quod in Traditione positum dicitur, diversis & temporibus & locis scriptum sit a pluribus exploratae fidei Viris qui producantur in testes. Secunda est; ut
Scrip.

Scriptōres illi nisi verbis omnibus
at certè sensu convenient in testi-
monio quod de re quae accepta
per Traditionem creditur perhi-
bent. *Tertia* est ut iidem Scrip-
tores ad rei gestae originem, quae
Veritatis caput est, continua se-
rie reducantur.

Pro juvenibus hanc generalem
reponimus circa has Regulas ani-
madversionem, animo intimè fi-
gendam. Ex Haereticorum Offi-
cinis, circa Traditiones, prodire
plerique Canones ad eliminandas
Ecclesiarum pias Traditiones, ut
hi vassi inde illas Apostolicas, de
medio tollerent, diabolico more,
ut innuit S. Chrysostomus in Ep.
ad Ephes. serm. 14. *Solis duntaxat
initiis opus est diabolo, solum
hoc ei laboriosum est; si vero na-
tus fuerit initium nocendi, omnia
sibi ipse suo pte ingenio vestigat &
amplificat, Fortes constantesque
simus*

simus in nostrae sapientissimae
 Matris Ecclesiae Traditionibus .
 In nostris Criticis Regulis , Crite-
 rium nostrum sit semper , peran-
 tiqua earum possessio , juxta au-
 reum dictum Ludovici VI. Gal-
 liarum Regis ad Sanctissimum
 Summum Pontificem Callistum
 Secundum : *Quod antiqua posses-
 sione acquiritur , nullo , ut fertur
 jure adimitur , etiam si de jure
 Romanae Ecclesiae fuisse cognosci-
 tur : Luc. Dacher. to. 3. Spicileg.*
 Distorta quorumcumque Autho-
 rum ingenia pessundare tenemur,
 quia exploratum dilucidumque
 quippe est quicquid dixit ille Eth-
 nicus : *nimum altercando , Veri-
 tas amittitur .*

Ca:

Complures excutiuntur Regulae :

Qui Critices culmen se attigisse falsò putant , haud paucos evulgavere Canones quos nunc expendere , curae operaeque precium erit .

I. *Qui pias propugnat Traditiones , earum fontes indicato , & auctoritatem ostendito .*

Hoc verò civili societati & cunctis fere legibus dissonum ut animadvertit Illustriss. Canus . I; si sunt , rectè etiam scribit recens quidam Gallus , qui adoriuntur pias Traditiones in quarum possessionem à multis saeculis pedes posuerunt Christifideles ; cumque ipsorum esset in eas ferri solidis rationibus quae illarum falsitatem aperire possent ; existimant jus esse sibi opiniones haf-

E

ce

ce laude dignas reiiciendi, nisi ipsarum pateat origo, progressus & diuturna possessio tabulis authenticis & ab omni disputatione remotis: *Anon. dissert. 2. §. 2.* Habemus huiusce possessionis privilegia. Primum est, ex hac possessione effici praescriptionem quandam contra quam nihil efferi inscribere possit, nisi monumenta quae manibus habemus quae possessionis huius iusticiam ostendunt. Alterum est, tametsi jus fidelium de sanctis Institutis istis evidens non foret, debere tamen pro ipsis rectum Judicem sententiam ferre; quandoquidem ubi Jura utrinque aequalia sunt, possessio antecellit; immò quoties etiam dubium jus est & incertum ut contendunt esse illud Ecclesiae de piis Traditionibus, tum melior semper est conditio possidentis.

Quan-

Quanti igitur non erit possessio multorum saeculorum cujus confirmatum fuit jus consuetudine perpetua & Scriptoris alicujus testimonio; possessio, inquam, continenter pacifica, optimaeq; fidei neque unquam gravi aliqua oppositione interturbata ante postrema haec tempora in quibus Critice fulta quibusdam argumentis negantibus eam id moliri conata est. Postremum possessionis hujus privilegium esse, eos qui gaudent illo, cogi non posse ut jus suum rationibus confirment. Ipsorum etenim est qui de illo controversiam movent, in medium adducere momenta constantissima quibus possessio haec & juris legitimi inde orta praesumptio destruat.

II. *Facta historica ut firmè credantur, an sint plane certa, dispicitor.*

E 2

Hoc

Hoc [rato Canone ruent per-
 bellè omnia Tillemontii histori-
 ca monumenta , Bailleti Gesta
 Sanctorum , Natalis Alexandri
 Ecclesiastica Historia , Launoj,
 Thierii & Dupinii Opera narra-
 tionibus dubiis , incertis & vix
 gratisque probabilibus undequa-
 que referta . Opus historicum
 haud est ut Opus dogmaticum ;
 Dogma etenim semper certum &
 probatum retinet ; historia verò
 probabile . Ecclesiasticae Histo-
 riae Scriptores ipsa ducti necessi-
 tudine , preciosa venerandae An-
 tiquitatis collegerunt fragmenta,
 aliquam perpenderunt probabili-
 tatem verique similitudinem re-
 tineri . Tillemontius ipsemet eti-
 am fatetur „ Fortasse petiissent
 homines veritatis studiosiores, ne
 adhiberem monumenta praeter
 illa quae locus est certa omnino
 & firma existimandi . Nihilo ta-
 men

men minus profiteor ingenuè, me non mihi hosce limites circumdeditse sed usum aliis fuisse quae omninò autentica non videntur. Verùm providimus diligentèr, ut haec à prioribus fecerneremus; atque iudicium eorum habendum, ne pietatis obtentu haec eadem pietas fidelium deciperetur, sivè in contextu, sive in adnotationibus collocavimus.) Ad risum nos movet clariss. Abb. de Fleuri adserens *se ut verum proferre quod sibi visum est satis testatum* ut sic à dubiis, incertis & probabilibus Historiam vindicet suam. Suum *satis testatum* innititur hominum testimoniis qui absdubio falli & fallere queunt; quomodo iste eximius Criticus à dubiis suam vindicare *Historiam* poterit? Ad censum veniunt P. Honorati verba: *Nunquam Critici dabunt ultro Fleuri,*

E 3

rio,

rio, quaedam facta historica in
satis testatis adeoque certis & ve-
ris numeranda esse, quae alios
sponsores non habent praeter li-
bros apocryphos; aut perdit i no-
minis aut ambiguae intelligen-
tiae: lib.1. disert.2.§. 4.

III. *Ab Historia populares
Traditiones & Vulgi dicta repe-
lito.*

Sed sub hoc Sapientum ne co-
gitato, an furiosorum optato, ut
Cicero de lege Agraria loquitur;
quorsum tendit Authorum vafri-
cies? Sub hocce aureo Canone &
religiosissima regula ad alia ver-
gunt hi Versipelles. Ut Ecclesiae
Catholicae piarum Traditionum
honori derogent, easque popula-
ribus erroribus admisceant. Quis-
quis priscus Ecclesiasticae Histo-
riae Scriptor diligentior ac soli-
citor, pias Traditiones posteris
tradidit neque facta certa à du-
biis

facienda ; ut iis quae ex Actis &
Epistolis Apostolorum deprompsi ;
adiicerentur , ut hocce apostolico
fuco , crederentur omnia quae in
sua confarcinavit Historia , à Tal-
mudistis & ab impio Philostrato
deprompta . Hoc sanè consilium
quoad ecclesiasticam Historiam
inter nos ratum persistat : In sae-
culis barbaris & temporibus tene-
bricosis constitit semper Christia-
na pietas , limatumque iudicium
& criterium in bona veraque Re-
ligione fundatum : iccirco non est
verisimile illos venerabiles Patres
eorum temporum hallucinatos
fuisse , & fabellas nobis proposu-
isse , quod sanè non suspicantur
severiores Critici de Herodoto
Tucidide Halicarnassæo & Livio
Modestè ac placidè Criterium Hi-
storiae , fiat , non crepantibus
buccis & Aeaci tonitribus ut fa-
ciunt qui parùm credunt. Nos au-
tem

tem Philocaliam, hoc est rerum honestarum studium, & fidem profitemur. Et scimus à magno Augustino: *Quae consuetudine Ecclesiae roborata sunt, haud convellenda esse: epist. 118. ad Januar.* Et cum agitur de facto notorio, notorium non eget probatione: *Carena resol. 206. n. 4.*

IV. *Rectè Critices Regula est, veras Authorum sententias, Ecclesiasticae Historiae non adversari.*

O utinam Eruditus quisquis quum in lectione, tum magnopere in serptione in hocce recto versaretur documento; potius tamen nimio novandi aestu transversim agitur in multam obiciendi oppugnandique libertatem. Veritatem detegere non veremur, quia Evangelium non erubescimus. Observetur quaeso prae caeteris in primis

E s

Du-

Dupinius, qui quâmvīs nōn semel hanc in suis lucubrationibus adferat regulam, immemor statim, perspicuam reiicit veritatem. Sit mox evidens. S. Cyrillus Hierosolymit. *cathec.* 17 scripsit: Apostolum Paullum Hispaniam petiisse. S. Epiphanius; *Paullus in Hispaniam profectus est*. S. Chrysostomus hom. 76. in Matth. *Deinde in Hispaniam profectus*. Theodoretus in 1. Ep. ad Philip. cap. 1. *Profectus est in Hispaniam*. S. Hieronymus in cap. 11. Isai. *In Hispaniam alienigenarum portatus est navibus*. S. Gregorius 1. 3. moral. cap. 22. *Paullus nunc Romam . . . nunc Hispaniam peteret*. His textibus tam exploratis, perspicuis & cumulatis quis rectus Criticus audebit refragari? Doctor Parisiensis Dupinius tamen calculum suum praeclarum con-

contra tot Divos Patres reponit,
 sic scribens: „ Veteres nonnul-
 „ li opinati sunt, Eum in Hispa-
 „ niam perrexisse: hoc autem
 „ in ancipiti positum est; immò
 „ contra sentire, majorem vi-
 „ detur habere cum vero simili-
 „ tudinem: *dissert. praelim. fol.*
183. Et fol. 391. Id eos non veluti
certum factum, sed tanquam con-
jecturam retulisse. Non ablimi-
 liter scribunt Launojus, Bailletus,
 Natalis, Basnagius, cae-
 terique ejusdem furfuris Critici,
 quos tantifaciunt italici Juvenes,
 qui verum non profitentur crite-
 rium. Perpendatur quantoperè
 vetustiores Patres Concilium
 Calchedonense veritum sit: *Ea*
quae sunt Patrum teneantur. Se-
quentes Sanctos Patres docemus.
Qui non consentit expositioni SS.
Patrum, seipsum alienat ab omni
Sacerdotali Communione & à

E 6

Chri.

Christi praesentia : Inter Acta Conc. Calch. Et à Divo Cyrillo Alexandrino : *Hanc nobis Fidem divini tradidere Discipuli ; & licet nullam fecerint dictionis hujus mentionem , ita tamen sentire à Sanctis Patribus edocti sumus* : Inter Acta Conc. Ephes. Igitur quae S. Cyrillus Nestorio exprobrabat , nos zelo ducti his pravis Criticis obiicimus. Hi praeterea mutilos Patrum textus in medium adducunt, extranea interpretatione malè scholiant, nonnunquam non à veris fontibus hausisse detegitur , haereticorum consuetudine : jure & merito perennes merentur exprobrationes . Ad incudem nunc aliam revocemus viam à Natali repertam , ad omnem Antiquorum auctoritatem prosterndam , ad omnem imò Ecclesiasticam traditionem Historiamque evertendam .

Epi-
sto-

tolas Servatoris ad Abgarum &
 Abgari ad Servatorem, ut ge-
 nuinas tuentur Eusebius, S. E-
 phrem diaconus Edeffenus, Da-
 rius Comes, Evagrius, S. Da-
 nascenus, Theodorus Studita.
 Iste Criticus celebris hinc Pa-
 rum torrenti se obicere non va-
 ens, animadvertite quaeso, quo-
 nodo in adversam concessit sen-
 tentiam: *Si Authores illi hujus-*
modi monumentorum fidem expen-
derint, concedo; si minus expen-
derint & in eorum censura sint de-
cepti, nego: Natal. saec. 1. to.
 1. diss. 3. Ad Criterium repo-
 nit singulariter Clariss. Auctor,
 primorum Pontificum Epistolas
 Decretales ad Siricium usque, &
 hac eximia recentique sua distin-
 ctione utitur, ajens. *Illae Epi-*
stolae genuinae sunt quas ut ge-
nuinas agnoverunt Concilia, &
haec Concilia, alique Collectores
 Con-

*Conciliorum & Canonum , & Doctores gravissimi sunt nono saeculo , nec Epistolas illas ad severiores Criticae Regulas expenderunt ; concedo ; Et nono saeculo antiquiores sunt & illas Epistolas re-
vocarunt ad examen , nego : saec.*
1. tom. 2. diff. 20. O Scholasticorum omnium Principem ! qui hanc eximiam scholasticam distinctionem perbellè adinvenisti ad eludendum quicquid lubet venerandae Antiquitatis inconcussum monumentum ! Gladius Alexandrinus est distinctio ista ad solvendum omnem Gordianum nodum ; qua omni plausu usi sunt nostri mordaciores Critici : Basnagius , Dupinius , Launojus, Bailletus, & Simonius. Proh dolor ! Et isti vagantur per nostrorum Literatorum manus , magno cum plausu , & à fidelibus typographis reimprimuntur.

Sed

Sed miseri homines continenter cum lachrymis illud Psalmographi repetant : *Posuimus mendacium spem nostram & mendacio protecti sumus.*

V. *Levis animi est , Antiquorum textus ; modò probare , modò improbare .*

Quam optima sanè Critices Regula . At recentes hujus Artis Magistri inconstanter ac prohibito utuntur . En deludendi modum . Dum antiquum alicujus Veteris monumentum ipsis erit suffragii , lubentissimè illud suscipiunt ; sed quando detrimenti fuerit , statim respuunt , aut cavillantes subdolè detorquent . In usum hoc habuit Natalis , ut fusè demonstrat recens **P. Honoratus** *dissert. 2. art. 10.* & cum Natali factitavit Dupini-
us *tom. 1. fol. 100.* Et Launojus
20. 1. fol. 545. Et Bailletus *in Vi-*

ta

to San. Paulli Narbonens. Et
 Tillemontius Annot. 14. in S. Vir-
 gin. fol. 495. Singulare exquisi-
 tumque criterium se jactitant ha-
 bere supra Veteres. Legatur
 Bailletus in Indic. Sap. tom. 1. p.
 2. cap. 1. Hanc arrogantiam
 hauserunt ab Etherodoxis, ut
 ipsemet haereticus Cave dilucidè
 demonstrat, loquens de Joanne
 Clerico Calvinista, his verbis:
*Videtur . . . omnem quae Patri-
 bus debetur, reverentiam excu-
 tere, indeque de eorum scriptis
 sinistrè & duriori censura judica-
 re.* Dolendum est magnopere,
 Irenaeum, Origenem, Eusebi-
 um, Ambrosium, Hierony-
 mum, Augustinum, Orosium,
 Prosperum, Maximum, Ful-
 gentium, caeterosque veteres
 Patres eruditione ac criterio lon-
 ge infra hos Hypercriticos no-
 stros fuisse. Sat erit pauca unius
 ver-

verba in medium adferre , ut
 perspicuè horum impudentia vi-
 deatur : *Si Concilia posteriora ius
 habent corrigendi priora , non
 mirum quod Concilia . . . Viri
 hujus saeculi doctissimi emendent
 in rebus criticis* : Natal. Alex. Si
 haec sunt Veterum sensa catholi-
 ca ; judicet qui legit . Praestat
 interea Veterum sensa in prae-
 sentiarum exponere , ut videa-
 tur quam longè se amoveant hi
 severiores Critici ab Sanctorum
 Patrum rectissima via . Obser-
 ventur Chrysostomi verba se-
 quentia duntaxat : „ Quando
 „ lapides benè compacti sunt, ni-
 „ hilque vacuum inter se ha-
 „ bent , firmi & infracti per-
 „ stant ; si verò vel foramen
 „ acus duntaxat quod utrinque
 „ penetret aut scissuram quae
 „ capilli locum habeat fieri con-
 „ tingerit , omnia dissolvuntur

ac

„ ac pereunt . Ita & diabolus
 „ donec compacti quidem & be-
 „ nè compositi fuerimus ; nihil
 „ suorum omnino pōtest inferre;
 „ quamprimum verò vel modi-
 „ cum nos relaxare poterit , non
 „ aliter quàm quasi quidam tor-
 „rens , toto impetu infunditur:
 „ S. Jo: Chrysostom. *Epist. ad E-*
phes. ser. 14. His ratis , ad rem
 veniunt verba Appii , teste Dio-
 nis. Halicarnasseo : *Quae apud*
illos priscos odiosa erant , haec
nunc extolli & hominibus corrup-
tis admiranda bona videri &c.
 lib. 9.

VI. *Non est adhibenda fides*
libris apocryphis .

Hac statuta Regula audent re-
 centiores Critici scribere : Cle-
 mentem Alexandrinum , Nyffe-
 num , Epiphanium , Gregori-
 um Turonensem , Damascenum
 è libris apocryphis sua exscrip-
 sisse .

fisse . Priusquam hos confute-
mus , animadverso Tyronibus
nostris opus erit , verbum hoc *A-*
pocryphum oriri à verbo *apocry-*
pho , occulo , abscondo : Apo-
crypha opera dicuntur à Scripto-
ribus Ecclesiasticis ea quae divi-
na carent authoritate , ideoque
abscondita sunt , seu publicè in
Ecclesia legi prohibentur ; non
quidem semper ut erroribus ple-
na & damnata , sed ut humana
solum fulta authoritate . Hic vo-
ce usus est Florent. Tertullianus
lib. de an. cap. 2. & S. Augustinus
lib. 15. de Civit. cap. 23. Libros
apocryphos ita nuncupari quod
sint latentis originis . S. Hierony-
mus *epist. ad Laetam de instit. fi-*
liae putat eos esse apocryphos li-
bros qui ab iis non prodierunt
quorum nomina referunt : *Ca-*
veat omnia apocrypha , & si quan-
do ea non ad dogmatum veritatem,
sed

sed ad signorum reverentiam legere voluerit, sciat non eorum esse quorum titulis praenotantur, multaque his admixta vitiosa, & grandis esse prudentiae, aurum in luto quaerere. Tillemontius eos vocat Apocryphos libros qui aliquoties tanquam Canonici reputati sunt. Etiam illi qui a catholicis Viris adscripti sunt Apostolis vel apostolicis Viris qui nihil continent à fide bonisque moribus alienum; Etiamq; illi ab Haereticis conficti. Valesius tandem censet differre libros apocryphos ab iis qui sunt incertae authoritatis, & apocryphos palam falsos esse necnon plerumque ab Ethe-rodoxis elaboratos. Videatur clariss. Calmet; & missa facimus quae Dupinius, Simonius, Natalis & Tillemontius fusè produ-cunt. Hi nanque, dum Opus aliquod, aut Epistola, vel Dis-fer-

fertatio in medium adferuntur ,
 eisque non arident , ut apocry-
 pha statim ea dispellunt , & pro
 apocrypho , haud genuinum ,
 sed spurium falsumque intelli-
 gunt . Quam sit christianae rei
 obfutura haec Novaturientium
 indoles , palam erit ex omnium
 haeresum initiis , immò etiam ip-
 sius Hellenismi, sive Idololatriae ,
 tempestate Noemi , Abrahami ,
 Jacobi , & Moïsi ; Si recta lance
 totius hujusce primae labis caus-
 sa , & ratio pensitetur , rectè
 scribit clariss. Prateolus *epist. de-
 dic.* non ex legis inter manus ho-
 minum circumlatae defectu pro-
 fectam fuisse , sed ex Prophetarum
 illius verorum Interpretum
 contemptu reperietur , quodque
 singulares ac privatas opiniones
 suas anteferre semper homines
 praesumpserint , contra illud
 Deuteronomii : *Si difficile & am-
 bi-*

biguum apud te iudicium esse pro-
spexeris , venies ad Sacerdotes
& ad Iudicem qui fuerit illo tem-
pore &c. & propterea quod spretis
 Antiquioribus divinos libros se-
 met interpretari ac intelligere.
 Judaeorum & Christianorum
 plerique maluerunt , apud ambos
 multiplices exortae sectae & hor-
 rendae divisiones eruperunt. Re-
 cte concludimus igitur cum no-
 vissimo optimo Critico relatos su-
 perius pravos Criticos vellicante:
dissert. 7. §. 1. Anonimus. Nun-
 quid non potest Opus aliquod
 apocryphi nota inuri absque eo-
 quod supposititium sit , erroribus
 aspergatur vel haereticos homi-
 nes Authores cognoscat ? id ge-
 nus sanè sunt quae tanquam ca-
 nonica recitata fuere , licet reve-
 ra non essent . Quare quum Na-
 talis Alex. epistolis Jesu Christi &
 & Abgari refragatur , & Tille-
 mon-

montius Barnabae epistolam suscipere detrectat, nil dicunt isti Critici, nisi haec scripta, *apocrypha* esse. Profecto dictio haec nihil certi adfirmat; potest namque liber apocryphus esse quin sit commentitius. Exemplo sit Tillemontius qui non diffitetur, positam à Gelasio in Apocryphorum numero Confessionem Cypriani, nec tamen fictam esse assentitur. Idem opinantur de Sancti Barnabae Epistola Dupinius, deque Hermiae libro Natalis. Non erit itaque magno pere faciendum responsum hoc, donec inter Criticos lis erit de propria nōtione rei, hac voce *Apocryphum* designatae donec ejus naturam haud explicabunt, vel singuli arbitrio suo. Videatur *Baill. to. 2. fol. 168.*

VII. *Secernenda sunt in Historia Ecclesiastica facta vera ab apocryphis.*
Aurea

Aurea sanè Regula est in Historiis legendis ; & studiosi Viri sic sentiunt unanimes , quia nec recens nec inopinata est , etenim catholica Ecclesia summa vigilantia à primordiis sacrum Traditionum depositum Divorumque facta sedulò custodivit , juxta Apostoli Praeceptum *depositum custodi* , *devitans* *prophanas vocum novitates* & *oppositiones falsi nominis scientiae* , teste etiam Lyriensi in Communitorio . *Quid est prophanas ? Quae nihil habent sacri , nihil religiosi , ab Ecclesiae penetralibus quae est templum Dei , penitus extraneas : Prophanas , inquit , vocum novitates : Vocum , idest , dogmatum , rerum , sententiarum novitates quae sunt vetustati , quae antiquitati contrariae .* Ad memoriam revocentur quae supra innuimus de primoribus

Hi.

Historiae ecclesiasticae Authori-
 bus, quorum indoles Religio;
 que introspectendae sedulo erunt-
 enim vero de Eusebio Ecclesiast-
 icae Historiae procero sic scribi-
 Baronius: *Praef. 1. to.* „ In-
 „ venire difficile est qui verita-
 „ tem in omnibus fuerit affecu-
 „ tus. Ecce enim Eusebius qui in
 „ Historia Ecclesiastica primas
 „ tenere videtur, Arianismo
 „ semel male imbutus, tametsi fi-
 „ delis in caeteris habeatur, cum
 „ in his quae spectant ad dog-
 „ mata Arianorum, tum etiam
 „ in rebus gestis Constantini Au-
 „ gusti, cujus vitam in gratiam
 „ Constantii Arianorum Patro-
 „ ni, conscripsit, multa menti-
 „ tus est. Et de Theodoreto,
 „ qui libros quinque Historiae con-
 „ scripsit quos ab haeresi Arian-
 „ is incipit, & Baronius saepissime re-
 „ darguit utpote quae in Cronolo-

F

gia

gia non semel labatur & nonnullas falsas narrationes immisceat, ut Vossius animadvertit. Etiam Socrates septem Historiae libros extruxit, & orsus ubi Eusebius desinit, à Constantino ad Theodosium usque; de quo haec Baronius: *Claudicat veritas in Socrate sectae Novatianorum addito & in Sozomeno eadem tincto fuligine*. Et S. Gregorius de Sozomeno: *sed ipsam quoque Sozomeni Historiam Sedes Apostolica recipere recusat, quoniam multa mentitur*: lib. 6. epist. 95. Et in chronologia saepè errat, testatur Baronius. Restat Evagrius cujus diligentiam, Ecclesiasticam scribendi Historiam laudat Valesius post Baronium; improbat tamen Card. Bona: *res potius prophanas quàm sacras pertraxisse videtur*. Et ut alios Graecos omittamus, hoc unum animad-

adverti praestat : Scriptores
graecos omnes semper suspectos
censendos esse . Sat nobis erit
Baronius cum Pagio : quicquid
blaterent Casaubonus in *Prolo-*
gom. Hottingerus *Biblioth. qua-*
drip. Daniel Chamier , Georgi-
us Hornius & omnes Etherodo-
xi . Caeterum Catholica Eccle-
sia , ab initio in Actis conscri-
bendis , ut facta dumtaxat vera
posteris darent , citra fucum &
procul à fabellis , sedulò fategit .
Pro explorato habemus quen-
dam Praesbyterum animilaevem ,
Historiam fabellis scatentem de
itineribus Paulli & Theclae scrip-
sisse , cujus commenti convi-
ctum coram Sancto Evangelista
Joanne , fassus est se id amore in
Paulum admisisse ut eatenus
mentiretur . Et Apostolus , ut
tradunt Tertullianus & S. Hiero-
nymus , Presbyterum de sacro

F 2 Al.

Altari rejecit. S. Clemens Papa
 primo exeunte saeculo statuit,
 septem Tabelliones ut Martyrum
 Acta concinnarent; Et S. Fabi-
 anus septem instituit Subdiaco-
 nos qui septem illis Scriptoribus
 invigilarent. Quid de Gelasii
 Decreto in Concilio Romano,
 vindicato à clariss. Blanchinio? de
 quo Gelasiano Decreto Bail haec
 dedit „ Ad fidem Catholicam
 „ illibatè custodiendam, diffi-
 „ dia tollenda, pacemque in Ec-
 „ clesia restituendam, Pontifex
 „ una cum Concilio in eo po-
 „ tissimum laboravit, ut Apo-
 „ stolicae & Catholicae Ecclesiae
 „ communio, nulla vel levi
 „ macula conspersa, illibata pe-
 „ nitus & impolluta, sartatecta
 „ in omnibus servaretur. Ad hoc
 „ autem praestandum sollicitio-
 „ rem curam impendens, non so-
 „ lum vindicare voluit ipsam
 Ec.

„ Ecclesiam ab omnibus ut sem-
 „ per fuit, immunem haeresibus,
 „ atque haereticorum consortio,
 „ sed ut eam redderet à pravo-
 „ rum scriptorum contagione se-
 „ curam, omne studium adhi-
 „ bens, delectum habuit ecclesia-
 „ sticorum librorum qui haec-
 „ nus editi legi solerent, distin-
 „ guens separansque quasi os Do-
 „ mini, mundum ab immundo &
 „ secernens preciosum à vili: *An-*
 „ *not. in Conc. Rom. sub Gelas.* Vi-
 „ detur planè à primordio Ecclesi-
 „ am summa sedulitate incubuisse
 „ ne inter fideles fuites vanique
 „ religionis actus & coere moniae ir-
 „ reperent Concilij Milevitani se-
 „ cundi Acta testantur Can. 12.
 „ Placuit etiam & illud ut preces &
 „ Orationes, seu Missae quae pro-
 „ batae fuerint in Concilio, sive
 „ praefationes, sive commendat-
 „ tiones, seu manus impositiones

ab omnibus celebrentur ; nec aliae omnino dicantur in Ecclesia , nisi quae à prudentioribus tractatae , vel comprobatae in Synodo fuerint , ne forte aliquid contra fidem vel per minus studium sit compositum .)

Dormitavit haudunquam Ecclesia circa Consuetudines & scrutata est , an vanae , superstitionae , erroneae , circa Historias , Lipsana , miracula & perspexit , an veridicè , an ad publicam venerationem exponenda , an populo praedicanda . Videatur , an perferri queant pauci contentiosi homines sub Critices colore naufragantes omnia Legendaria , Breviaria , Acta Martyrum , sacra Lipsana ac omnia veneranda Antiquitatis monumenta .

Ca.

Caput XX.

De Ecclesiae Confectione.

Ecclēsiae universalis consensus res non modo credendas, sed & facta pleraque historica solidissime firmat, ac sub ecclesiasticis Traditionibus reponit. Quis ea interim neget, quis ut fallas anticipationes derideat? Id audient juniores Critici ut ingenio praecellētes & subtilitatis opinione praeter modum inflati. Neminem excellentis genij humilia delectant, magnarum rerum species ad se vocat & extollit; Seneca Ep. 39. Humilia & id genus putant quod cuncti norunt. Magnarum rerum, & magnas res credūt quas singulariter ipsi sciunt. At resipiscant quaeso. Consensus Ecclesiae de quo loquimur haud est res fidei decernēs, sed fideles de factis

historicis erudiens, eaque proponēs dumtaxat ut pias & antiquas Consuetudines in Liturgiis, Litanis, Processionibus &c. Qui has scilicet ecclesiasticas Traditiones contendunt, apostolicis terga paulatim vertunt. Traditiones. clariss. Bail. *Not. ad fin. Concil. Gangrenf.* amplectimur quia promoveant observantes ipsas ad pietatem; quia fraternam communionem fument & ad finem societatis & unionis ecclesiasticae tendant ac legem persaepe declarent. Legem vocat Apostolus Paedagogum ad Christum *ad Gal. cap. 3.* quidni quoque Ritus & Coeremonias & Ecclesiae consuetudines antiquas appellemus etiam Paedagogos nostros, morum custodes & vitae Magistras? Quibus certè remotis atque sublatis Ecclesiae tranquillitas, rerumque publicarum omnium

nium status & honestas ut una
turbetur & confundatur, neces-
se est.) Uno calculo Doctores
omnes sic sentiunt, sic clamant.
Non est planè ambigendum, scri-
bit ad rem recens **A**uthor claris-
simas consuetudines ab Ecclesia sive
receptas, sive imperatas, tan-
ta authoritate praestare, ut nos
ad ipsas summa observantia sus-
cipiendas impellant. Facta quae
ipsius testimonio pendent prae-
sertim universali videri nobis de-
bent ejus altem momenti cujus
testimonium unius vel plurimo-
rum Scriptorum quorum dicta-
rem aliquam historicam enar-
rantia, explodere non audere-
mus. Ad extremum quotiescun-
que de **F**actis tantummodo nego-
cium est, non possumus effuge-
re quominus **T**raditionem &
consensum Ecclesiae Authoritati
& **C**onjecturae connectamus. Ter-

F 5

rae.

raemotus in morte Servatoris
 per totum Orbem , scitur per
 Traditionem & Ecclesiae consen-
 sum ; Et Julius Africanus penes
 Eusebium primò posteritati de-
 dit ex Phlegonte liberto Hadria-
 ni Imperatoris. *lib. Olympiadum*
cap. 13. cujus verba hic damus
 „ Quarto anno centesimae se-
 „ cundae Olympiadis , magna
 „ & excellens inter omnes quae
 „ ante eam acciderunt , dese-
 „ ctio Solis facta . Dies hora
 „ sexta ita in tenebrosam no-
 „ ctē versus ut stellae in Coe-
 „ lo visae sunt , Terraequemo-
 „ tus in Bithynia Nicaeae Urbis
 „ multas aedes subverterit . Et
 hallucinantur Scaliger & Gerar-
 dus Vossius , qui *Phlegontem*
 naturalem eclipsim significasse
 volunt ; hallucinati sunt profe-
 ctō , quia ex propria minerva
 ineptiam hanc edidere ; facto-
 rum

rum enim historicorum multiplex genus est : sunt quaedam fulta nondum Ecclesiae consensu, sed Conjectura & testimoniis, hujusmodi est Terraemotus in morte Servatoris, & adventus Petri & Pauli Romam & ibi eorum martyrium, unico refragante haeretico, nomine Ulrico Veleno. Alia vero facta historica testibus ignituntur ultrocitraque; & tunc pro libito teneri queunt, dummodo Ecclesiae consensus non intercedat. Tale est Concilium Sinuessanum in quo rumor est, S. Papam Marcellinum casum suum factum palam fuisse, dictumque ei fuisse à Patribus: *Prima Sedes à nemine judicatur*. A Viris eruditis censetur Marcellini lapsum, Donatistarum esse commentum; etenim S. Augustinus *lib. de un. bapt. cap. 16.* contra Petil. Epi.

scopum Donatistar. Cirrhensem
 exprobrat tale commentum sic
 scribens,, Quid jam opus est, ut
 „ Episcoporum Romanae Eccle-
 „ siae, quos incredibilibus ca-
 „ lumniis infectatus est, obje-
 „ cta ab eo crimina diuamus?
 „ Marcellinus & Presbyteri ejus
 „ Melchiades, Marcellus, Sil-
 „ vester traditionis Codicum
 „ divinorum & thurificationis
 „ crimine ab eo arguuntur; sed
 „ nunquid ideo convincuntur,
 „ aut convicti aliqua documen-
 „ torum firmitate monstrantur?
 „ Ipse sceleratos & sacrilegos fu-
 „ isse dicit; Ego innocentes fu-
 „ isse respondeo. . . Haecenus ma-
 gnus Augustinus. Quid lucu-
 lentius quaeso ad sententiam
 sternendam adversam. Accedit
 B. Theodoretus *lib. 1. cap. 3.* Et
 Nicephorus graecus *lib. 8. cap. 6.*
Marcellinum fuisse Virum perse-
 cuta-

*catiōnis temporibus magna gloria
plane nobilitatum. Accedit eti-
am Conjectura, dum in ea im-
mani Diocletiani persecutione
non est verosimile, cegi potuisse
tot Episcopos ad Concilium Sin-
vessae celebrandum in faciem
Praefecti Pagani saevientis con-
tra nomen christianum. Altera
adijctur Conjectura: estque
quod in antiquioribus Breviariis
ante Pium V. in lectione unica
S. Marcellini abest casus iste thu-
rificationis & Concilii Convoca-
tionis. At contra urgent Baro-
nius & sequiora Breviaria post S.
Pium, quibus magis tutum erit
adhærescere, ut obsequentissi-
mi Ecclesiae filii, juxta aureum
Magni Augustini monitum *Quae
consuetudine Ecclesiae roborata
sunt, haud convellenda esse*: ep.
118. ad Januar. Nobis Ecclesiae
filiis hanc principem Critices re-
gu-*

gulam *Ecclesiae consensum* semper praestare, & maximi faciendam. Sic fecit Doctor ille Maximus, qui etsi ab Origene; Eusebio; Epiphanio; Hilario; Nysseno; Amphilocho; Ambrosio; Chrysostomo habuisset fratres Domini fuisse Josephi filios ex alia uxore ante Deiparam Virginem, S. Hieronymus consensui adhaesit Ecclesiae, & semper Sanctum Josephum virginum candorem retinuisse, pro certo habuit. Quicquid consuetudo est in Ecclesia, curiosè nimis ad Critices lancem appenditur. Id ob oculos praecipuè Adolescentes habeant, qui imprudentia aetatis ut loquamur Taciti phrasi Novitates anhelant.

Annal. 16.

An Critices lima in sacros conveniat Libros?

Ausus est Ludovicus Capellus Gallus Sedanensis Theologus & Orientalium linguarum in Academia Salmuricensi Professor, Archetypum Scripturae sanctae Codicem emendare. O sacrilegam superbiam! O infamiam nullo ellebore curandam! Tantumne sibi fumerent qui uni suae linguae totam operam dederunt seniores Rabini? Illi suam linguam non prorsus docti sunt, confusionum & ambiguitatum plenam; de aliis quid opinemur post paucos semestres labores? Plurimum mihi arrident Viri doctissimi verba, Joannis Morini Congregationis Oratorii Gallicani Presbyteri, „ Quid post
fer

„ septuaginta Interpretes & post
 „ S. Hieronymum sese emenda-
 „ tuos sperant scioli homuncu-
 „ li? Quid causae est quod
 „ graecae translationi non ac-
 „ quiescunt, cui acquieverunt
 „ Apostoli & universa Ecclesia
 „ graeca & latina? Quare non
 „ versioni latinae quam inculpa-
 „ tam cum primum facta est,
 „ judicavit Ecclesia, judicavit
 „ etiam Synagoga, quamque
 „ inviolatam conservavit cum
 „ Ecclesia Romana annis mille
 „ ducentis universus Occidens?
 „ *Exerc. Bibli. l. Cap. 1.* Certe sit il-
 „ lud Apost.: *Non pl^s sapere quam
 „ oportet sapere, sed sapere ad so-
 „ brietatem.* Absit ut rosea illa ca-
 „ tholici sensus plantaria, dicimus
 „ cum Lyrinensi, in carduos spi-
 „ naeque vertantur. Unicum cri-
 „ terium nostrum erga sacros li-
 „ bros erit humilis ardensque Fi-
 „ des,

des, & sic *lobium veritatis firmum erit in perpetuum*: Prover. 12. 19. Quia nihil terrenum, testantur Ecclesiae primores Patres & Majores nostri, nihil saeculare, nihil corporeum, nihil leve atque mutabile in Eloquiis constituamus coelestibus: Eloquia enim Domini, eloquia casta, ut in iis mysteriorum coelestium immaculata & pudica sinceritas spiritali interpretatione resplendeat; non adulterina quadam opinione misceamus terrena divinis, aut perennis oraculi, naturae nostrae aestimatione violemus. Ideo enim addidit: Argentum igne examinatum, probatum ter, purgatum septuplum: S. Ambros. *ser. 12. in psalm. 118.*

Scripturam sanctam cum Patrum scholiis unde satis ac super illustrata, humillimo corde reve-

ve-

vereamur : Avertamus quæso
 aures ab insanientis cujusdam
 Critici verbis : *Opus est sine in-*
termissione Textum graecum, he-
braicum & syriacum adire . Pa-
tres & Doctores Ecclesiae non sunt
ejus vim sententiamque affecuti,
ipsorum argumentationes propo-
situm non conficiunt &c. nostræ
ætatis homines sunt eruditiores
&c. Audiamus, devotè, audia-
mus magnum Augustinum : Si
quid horum tota die per Orbem
frequentat Ecclesia, hoc quin
ita faciendum sit, disputare, in-
solentissimæ insaniae est . Hæc de
 Critices recto usu abusuque pro
 modulo meo Tibi, Eminentissi-
 me Praesul, exposui & non ea
 quidem rerum ubertate quam
 expectabas, non eo dicendi nito-
 re qui tuae fatis foret Eruditioni.
 Des, precor, veniam, & qui
 non aliter soles, me benignè hu-
 maniterq; dimissum velis. IN-

INDEX¹³⁹

Rerum notabilium.

<i>Academia recens coacta ab Em.</i>	
<i>Spinellio.</i>	fol. 1.
<i>— Refellit Basnagium</i>	84.
<i>Academici prisci</i>	5.
<i>Acta Theclae an genuina</i>	74.
<i>Agatho Pp. quid de bonis lite-</i>	
<i>ris</i>	6.
<i>S. Ambrosius quid de S. Scriptu-</i>	
<i>ra.</i>	137.
<i>Angelita: Auctor.</i>	51.
<i>Animadversiones in Conjecturae</i>	
<i>regulas.</i>	47.
<i>— In Opera Natalis Alexan-</i>	
<i>dri.</i>	110.
<i>Apocryphum: quid, & quotu-</i>	
<i>plex.</i>	115.
<i>Appii verba notatu digna.</i>	114.
<i>Aristarcus princeps Criticus.</i>	4.
<i>Arnaldus suas exhibet Critices</i>	
	re-

— *Ejus monitum* : 91

S. Athanasii contestatio. 66.

Authoritas, Critices fundamen. 8.

Auctor, quando fide dignus. 50. 54

Auctorem leviter adoriri, distorti ingenii est : 73.

Auctoris animadversio in Veterum silentium. 82.

— *Et monita*. 87. 95. 104

105. 110. 137.

Augustinus Ss. Doctor disputans de Gratia & libero arbitrio. 14.

— *Veteres Veneratur.* 17. 20.

— *Suum Auctorem criterium.*

fol. 47.

— *Et in Epistolas Cypriani praesertim*.. 63.

— *Quid de Haereticis?* 67

— *Quid ingenuè fatetur contra seipsum*. 82.

— *Disputat cum Fausto.* 79

— *Ejus Canon pro Historicis ecclesiasticis.* 90.

Et

— <i>Et de Consuetudine Eccle-</i> <i>siae.</i>	105.
— <i>Exarat Apocryphum.</i>	115
— <i>Laudat S. Marcellinum Pa-</i> <i>pam.</i>	131.
— <i>Ejus aurea verba.</i>	138.
<i>Bail quid de Bzovio.</i>	53.
<i>Bailleti Opera, lacunosa.</i>	34.
— <i>Ejus falsa argumentatio.</i>	88.
<i>Balzacius vindicat Veteres.</i>	20.
<i>Bartholomaeus Vallumbrosae.</i>	51.
<i>Baronius S. Theclae Acta tuetur,</i> <i>fol.</i>	74.
— <i>Quid de Eusebia.</i>	121.
— <i>Redarguit Theodoretum.</i>	121
<i>Basilus Seleucien. Auctor Act. S.</i> <i>Theclae.</i>	74.
<i>Basnagii Opera virulenta, hae-</i> <i>retica.</i>	35.
— <i>Mendacissimus Auctor.</i>	36.
— <i>Omnia nostra orthodoxa in</i> <i>dubium revocat sutili Conjectu-</i> <i>ra.</i>	84.
— <i>Refellitur ab Academia</i> <i>Nec.</i>	

Neapolit.

24

Beguardorum & Beguinarum Au-
ctor.

53.

Blondellus Calvinista primò abue-
gat Decretales ad Siricium us-
que.

75.

Bossuet.

85.

Breviarium Romanum pessunda-
tum à Natali Alex.

25.88.

Bzovius nimis credulus.

52.

— Inensus Fratribus de Fa-
milias.

53.

Canones . v. Regulae .

Canus vindicat Monachos,

16.

— Et Veteres.

20.

— Monitum suum ad Criticos .
fol.

82.97.

Carolus Leschius Anglicus .

45.

Censores Sorbonicae Facultatis in
reformando Breviario gallicano
fol.

28.

S. Chrysostomi digna verba.

113.

S. Clemens Pp. ejus sollicitudo in
Acta Mart.

124

Cle-

<i>Clericus Joann. perditus Criticus</i>	
<i>qualem Critices canonem suis</i>	
<i>exhibet .</i>	19.
<i>— Et quales Conjecturae</i>	39.
<i>— Descriptus à Cave.</i>	112.
<i>Combesius inter Criticos.</i>	5.
<i>Concilia Criticen maximi fecere.</i>	6.
<i>Conciliorum studium & methodus.</i>	
<i>fol.</i>	11.
<i>— Quomodo profligarunt haere-</i>	
<i>ses.</i>	18.
<i>Concilium Sinuessanum.</i>	131.
<i>Conjectura à rerum convenientia.</i>	
<i>fol.</i>	70.
<i>— A silentio Veterum.</i>	78.
<i>Consubstantialis vox.</i>	65.
<i>Critices fundamen, quale.</i>	8.
<i>— Ejus Regulae.</i>	39.
<i>— Animadversiones :</i>	47.
<i>— Expenditur Conjectura quae-</i>	
<i>vis .</i>	56.
<i>— Et ex dicendi forma.</i>	62.
<i>Criterion in Historia profana.</i>	23.
<i>— Factorum.</i>	42.
<i>Epist.</i>	

— <i>Epist. S. Cypriani ad S. Stephanum Pp.</i>	63.
— <i>Lib. de Poenitentia sub nomine Tertulliani.</i>	64.
— <i>Homil. S. Chrysost. in Actibus.</i>	64.
— <i>Et in S. Domum Lauretana.</i>	51.
— <i>Et socias S. Ursulae.</i>	56.
— <i>Et Opera Veterum.</i>	60.
— <i>Oper. sub nomine S. Cypriani.</i>	68.
— <i>Epist. ad Demetriadem.</i>	68.
— <i>In librum vitae.</i>	68.
— <i>Stylum Auctoris.</i>	69.
— <i>Acta S. Theclae.</i>	74.
— <i>Decretales.</i>	75.
— <i>In facta Ecclesiastica.</i>	87.
<i>Critices etymon, essentia, progressio.</i>	1.
— <i>Necessitudo.</i>	2.
— <i>Moderamen.</i>	61.
— <i>Pars est Philologiae.</i>	3.
— <i>Ubi versatur.</i>	3.

Quo.

— Quomodo definitur à Varrone.	
fol.	3.
— Ejus author primipilus.	4.
— Ejus antiquitas.	5.
— Praestantia.	6.
— Gustus ejus decidit, quando.	7.
fol.	8.
— Ejus Fundamina.	30.
— In Ecclesiastica Historia.	32.
— Regula quaedam ab Haereticis divulgata, evertitur.	37.
—	36.
— Princeps regula.	58. 61. 89. 87.
—	90.
Circa Historiam.	60.
Critice en ditendi forma.	60.
— Ex silentio Veterum.	78.
— Usus Dupini.	79.
— Tertulliani.	86.
— In ecclesiasticas Traditiones.	97.
fol.	97.
— Ratis regule.	105. 129.
G	In

In Divina Scriptura	
— Critici primores.	4. & 6.
— Optimi & pravi.	5.
— Bonus, qualis.	9.
— Ejus provincia.	10.
— Viciū.	11.
— Malorum Criticorum insania fol.	18. 95.
— Bonorum canones.	19.
— Quorundam hallucinatio.	23.
— Ecclesiasticas Traditiones pessundant.	25.
— Monitum Lirinensis sub ocu- los habeant.	25.
— Pravi Critici genius.	27.
— Sunt Corrupti palati, ut il- li Cassiodori tempestate.	29.
— Simonis Magi volatum ab- negant.	35.
— Et Judithae librum, adfir- mantibus Nicenae Synodi Pa- tribus.	36.
— Sibilis sunt insectandi.	38.
— Rubis reddidero antiquitas sis	

his monumenta innumera. 68.

Spiritus suum sequuntur.
fol. 70

Refelluntur. 71

*Canones ventilant, iisdem-
que non insistant.* 72.

In dubium omnia revocant.
fol. 73.

*Innituntur argumento nega-
tivo.* 74.

Inconstantes. 109. 110. 111

*Criterion se iactitant habere su-
pra Veteres.* 112.

Quomodo facta expendunt
fol. 104

*Ut versipelles ad alia ver-
gant.* 105

Quomodo se gerunt. 106

*Perennes merentur expro-
batione.* 107

*Perridiculus eorum modus
ratiocinandi.* 109. 116

Velluntur. 110. 112.

Quidam hallucinati. 130.

G a

Cri.

- Critici insipientis Verba.** 738.
- **S. Cypriani Epistolae ad S. Stephanum Pp. supposititiae.** fol. 69.
- **Sub ejus nomine opus, Carolo M. nuncupatum.** 67.
- Decretales ad Sirium usque, primò à Blondello negatae, vindicantur.** 75.
- **S. Dominici Suriani Icon.** 46.
- Dapinii levitas.** 36. 59.
- **Abnegat Sibyllas.** 57.
- **Refragatur Hieronymo Nicenae Synodi Patribus.** 36.
- **Opera ejus citra aequitatem & sine prudentiae ductu.** 59.
- **Vellitatus à P. Honorato.** 59.
- **Ejus Critices usus.** 75.
- **Laudat Veterum silentium, ut grave Critices argumentum.** fol. 78.
- **Insimulatus à Simonio.** 86.
- **Revincitur perbellè.** 106.
- Ecclesiae iudicium.** 87.
- Ec.**

*Ecclesiae debemus adducere, haud
Critici.* 87

— *Eam insimulare, perfrictae
frontis est.* 88

— *A primordiis ejus vigilantia.
fol.* 120. 123. 126

— *Ejus Consensio.* 127.

— *Ab haeresi semper immunis.
fol.* 125

— *Ejus Consuetudines.* 128. 129
& fol. 134

Epimenides. 71.

*Epistolae S. Cypriani ad S. Ste-
phanum Pp. supposititiae.* 63

— *Catholicae D. Petri quam-
dam habent absimilitudinem.* 63.

— *Decretales* 109

Erasmus pessimus Criticus. 5

— *Laudat S. Dominum Lauro-
tanam.* 52

— *Semichristianus.* 88.

Eymericus suspectus Auditor. 53.

Evagrius an bonus historicus. 122.

*Eusebius, quam suspectae fidei,
fol. 31. G 3 Ex*

— <i>Exprobratus à Scaligero.</i>	31.
— <i>Laudatus a Fleuri.</i>	34
— <i>Silet plurimum in sua Histo-</i> <i>ria.</i>	55
— <i>Depingitur à Baronio.</i>	121
<i>Fabius Biondi.</i>	51
<i>Facti criterium</i>	42. 131
<i>Factum controversum.</i>	49
— <i>Quando expendendum.</i>	51. 54.
	87. 89. 98. 100. 131.
— <i>Cujusdam Presbyteri.</i>	123
<i>Fauftus Maniob. disputans cum</i> <i>Magno Augustino.</i>	79.
<i>Fleuri levitas.</i>	34.
— <i>Quam parè agit de Despara-</i> <i>V. & cumulatè de Apollonia.</i>	37
— <i>Noxitates evulgat.</i>	80
— <i>Ad risum movet.</i>	101
— <i>Quomodo suam confarcinavit</i> <i>historiam.</i>	104.
<i>Fratres Minores de Familia vin-</i> <i>dicati.</i>	53.
<i>Fratres Domini.</i>	134.
<i>Gelasianum Decretum de Apocry-</i> <i>phis.</i>	124
	Græc.

<i>Graeci Scriptores, suspecti.</i>	122
& fol.	123.
<i>Haereses quomodo erumpunt.</i>	117
<i>Hieronymi Doct. Max. criterium circa Epistolas D. Petri.</i>	64
—— <i>Et in silentium Lucae.</i>	79.
—— <i>Et in Apocrypha.</i>	115.
—— <i>Refragatur Veteribus ple- risque, & adhaeret Ecclesiae consensui.</i>	134.
<i>Historia, qualis?</i>	103
<i>Historia ecclesiastica quomodo e- volvenda.</i>	30
—— <i>Ea de volatu Simonis Magi, relata à Graecis, & Latinis est penes Pseudocriticos spuria.</i>	35
—— <i>Lauretanae sanctae Domus. fol.</i>	51
—— <i>S. Ursulae & sociarum.</i>	56.
—— <i>Canones circa Historiam.</i>	60.
& fol.	104.
<i>Historici, quales</i>	31
<i>Joann. S. Evangelista Ephesum concessit.</i>	60

Ex

— *Exauthorat quemdam Pres-*
byterum. 123

Joan. Mabillon. vide Mabillon.

Joann. Morinus: ejus aurea ver-
ba. 135.

Jo: Baptista Mantuanus. 51

Josephus Judaeus filet Probat-
iam piscinam. 55

Josephus Terralavoro laudatus. 84

Josephus sanctus semper V. puris-
simus. 134.

Julius Africanus terraemotum in
morte Servatoris primò poste-
ritati dedit. 130

Launoj impudentia. 16.

— *Suos dat Critices canones.* 94.

Lauretana Sancta Domus 51

Lex Pedagogus. 128.

Liberii Epistolae. 77.

Literarum casus. 7.

— *Inscitia, olim in Hispaniis.* 7

Literati studium. 11.

— *In Patribus evolvendis.* 15

— *Et Conciliis.* 11

Ab

— <i>Ab haereticorum libris ar-</i>	
<i>ceantur.</i>	734
— <i>Ad eos monitum.</i>	117. 134.
— <i>In Scripturam Sanctam.</i>	137.
<i>Lypsius optimus criticus.</i>	5.
— <i>Quid de Critice.</i>	8.
<i>Ludovici VI. aureum dictum.</i>	96.
<i>Ludovici Capelli hallucinatio &</i>	
<i>delirium.</i>	135.
— <i>Merito vellicatur.</i>	135.
<i>Mabillonius optimus Criticus.</i>	5.
— <i>Dat methodum in pervol-</i>	
<i>vendis Conciliis.</i>	11
— <i>Et Patribus.</i>	15
— <i>Vindicat Monachos.</i>	16.
— <i>Quid de Codice S. Marci.</i>	49
— <i>Ejus regula Critica.</i>	93.
<i>Matvassia : P. Mag. Conventual.</i>	
<i>vindicat S. Damasti Epistolas.</i>	
<i>& fol.</i>	77.
<i>Marcellini casus commentum Do-</i>	
<i>natistarum.</i>	131
<i>Maximus Sanctus quid de Euse-</i>	
<i>bio</i>	83.
	Me.

Metabolus in legendis Patribus & Conciliis.	11.
Severiorum Criticorum.	111.
Et in sacram Scripturam.	137.
Missorius P. Mag. Concordialis edidit Dissertat. de Epistolis Cypriani supposititiis.	63.
Missorus haereticus quid de Codice S. Marci.	49.
Monachi vindicati.	16.
Montfauconius quid de Codice S. Marci.	49.
Morini aurea verba.	135.
Natalis Alex. prudus Criticus.	5.
& fol.	11.
notatur & jure vellicatur.	15. 110.
fol.	15.
Scriptores veteres proterit.	15.
fol.	2488.
Et Breviarium Romanum.	21.
fol.	Et
Exprobratur ejus impudentia erga Patres.	

- *Et Concilia.* 113
- *Ei reficitur quicquid D. Augustinus exprobrabat Julia-
no.* 22
- *Ejus audacia erga Sanctum
Epiphanium.* 25.
- *Et revincitur.* 36.
- *Decretal. Patrum Opera.*
fol. 50
- *Qua levi conjectura obstitit
contra Patrum torrentem.* 58.
& fol. 109.
- *Quam spatiosam portam ex-
hibet Heterodoxis contra no-
stra orthodoxa.* 58.
- *Leviter Baptisma Constanti-
ni fuisse Romae abnegat.* 72
- *Suum iudicium in Actis S.
Theclae.* 74
- *Versatile ejus ingenium.* 81
& fol. 111
- *Quamplurimas Epistolas de-
cretales abnegat.* 82
- *Recens ejus modus arguendi.*
fol. 109. G 6 *Quam*

- *Quam perperam negat Epistolam Abgari.* 109. 118.
- *Et quamplurimas decretales Epistolas.* 109.
- Norisius optimus Criticus.* 5.
- Nuncupatoria ad Em. Spinellium.* fol. 1.
- Opera Patrum in Conciliis.* 18.
- *Prisca Scriptorum interciderunt.* 59.
- *Quomodo evolvenda.* 11.
- *Ut genuina internoscantur.* fol. 65.
- Opus historicum quomodo secernitur à dogmatico.* 100.
- *Apocryphum & non supposititium.* 118.
- Pagius optimus Criticus.* 5.
- Parenesis ad Eminentiss. Moeccenatem.* 138.
- Patres quomodo evolvendi.* 12.
- *Haud sectandi in disputandi aestu.* 14.
- *Contra: Launoj temeritas.* fol. 16. *Vin.*

— Vindicantur.	17. 50. 51. 107.
& fol.	112.
— Irreprehensibiles à D. Augu-	
stino vocitati.	17.
— Qualem venerationem profi-	
teri debemus.	19. 113.
— Vindicati à Balzacio.	20.
— Et. à S. Pp. Gelasio.	29.
Patrum Opera in Conciliis.	18. 107
— Quomodo legendi.	48.
— Eorum sententias discrepan-	
tes.	56.
— Refellerunt sui temporis hæ-	
reses, Patrum antiquiorum	
testibus.	66.
— In ejus Opera, Auctoris ani-	
madversio.	82
Patres Calchedonenses erga Veteres	
fol.	107.
Pedagogia quid.	2.
Pelagius quomodo. à S. Prospero	
vocitatus.	15.
Philantia: quid.	15
Philo Judæus sileat Probatam pi-	
scipam.	15. Phi.

<i>Philocalia quid.</i>	105
<i>Plinii monitum ad literatos</i>	22
<i>Possessionis jura.</i>	98.
<i>Prateolus. ejus monitum.</i>	117.
<i>Præsumptio.</i>	91
<i>Regula Critica quaedam evertitur fol.</i>	32.
<i>Regulae in legendis Conciliis</i>	11.
— <i>Et Patribus.</i>	12. 15.
— <i>Et Historiis.</i>	30
— <i>De Conjectura.</i>	39.
— <i>Caroli Leschii haud ratae, & firmæ.</i>	45.
— <i>In legendis Patribus.</i>	11
— <i>Traditionum.</i>	89. 97.
— <i>Antioris regula princeps.</i>	95.
<i>Rufinus ab D. Hieronymo irrisus. fol.</i>	6
— <i>Ejus oscitantia.</i>	6.
— <i>Opera ejus origenianis ballu- cinationibus scatet.</i>	32.
<i>Scripta monumenta.</i>	40.
<i>Scriptura Sancta venerari debe- tur, haud corrigi.</i>	135. 136

Sæ

<i>Silentium Philonis & Josephi de</i>	
<i>Probatica Piscina.</i>	55
— <i>Eusebii de Baptismo Con-</i>	
<i>stantini.</i>	55
— <i>Doct̃oris Seraphici de Indul-</i>	
<i>gentia Portuanculae</i>	55
— <i>Veterum silentium, argu-</i>	
<i>mentum malignantis naturae.</i>	
<i>fol.</i>	78
— <i>Fjus origo.</i>	79
— <i>Et Actorum de D. Petro qui</i>	
<i>reliquit Antiochiam.</i>	80
— <i>Auct̃oris Animadversio circa</i>	
<i>Veterum silentium.</i>	82
— <i>Adducitur causa.</i>	83
<i>Simonii monitum.</i>	61.
— <i>Insimulatus à Dupinio.</i>	86
<i>Sixtus senen. dat reg. Critic.</i>	39
<i>Socrates, Sozomenus, Ruffinus,</i>	
<i>Theodoretus, Eusebius Au-</i>	
<i>ctores suspecti.</i>	31
<i>Socrates: Novatianus.</i>	122
<i>Sozomenus an bonus historicus.</i>	
<i>fol.</i>	122

Sty-

160	
<i>Stylus Auctorian.</i>	42. 61.
<i>Taciti aureum monitum.</i>	9.
—— <i>Notatus.</i>	23.
<i>Terraemotus in morte Servato-</i>	
<i>ris,</i>	130.
<i>Tertulliani aureum monitum.</i>	86.
—— <i>circa Apocryphum.</i>	115.
<i>Testes oculares etiam possunt falli</i>	
<i>fol.</i>	48.
<i>Theclae Acta an genuina.</i>	74.
<i>Thomas S. Doctor Angelicus oritur</i>	
<i>Calaber.</i>	52.
<i>Thomasini aureum monitum.</i>	9.
<i>Tillemontius Historiam de Simonis</i>	
<i>Magi volatu abnegat : abs</i>	
<i>fundamine.</i>	35.
—— <i>Violat regulas Critices.</i>	59.
—— <i>Jure & merito vellicatus.</i>	60.
—— <i>Quomodo refragatur Baro-</i>	
<i>nio.</i>	74.
—— <i>Protestatur.</i>	100.
—— <i>Quae vocat apocrypha.</i>	116.
<i>& fol.</i>	119.
<i>Theodoretus.</i>	21.

Tour.

<i>Tourne mine Jesuita vestigavit ;</i> <i>an Epistolae S. Cypriani ad S.</i> <i>Stephanum Pp. fuerint genui-</i> <i>nae.</i>	63
<i>Traditionum canones.</i>	89
<i>— Excutiuntur.</i>	97
<i>— Quales amplectimur.</i>	118
<i>Valentiniani edictum.</i>	72
<i>Valesius. distinguit libros apocry-</i> <i>phos.</i>	116
<i>Veritas, nimium altercando ;</i> <i>deperditur.</i>	96
<i>Veteres vindicati. 20. 23. 29. 50. 87.</i> <i>90. 107. 114.</i>	
<i>Veterum silentium. 78. 100. 104</i>	
<i>— Dum referunt discrepan-</i> <i>tes sententias, quid agendum.</i> <i>fol.</i>	56.
<i>Vigilantia & sollicitudo.</i>	90
<i>— Eorum sensa.</i>	113
<i>Vopiscus quid de Historicis profa-</i> <i>nis.</i>	53
<i>Ursula sancta cum sociis.</i>	64

Ejusdem Authoris Opera:

Sacri Stimuli ad Jesum diligendum. *impress. Neap. in 4. tom. 1. & Romae in 12. to. 2. cum Addition.*

Scientia Sanctorum. Neap. & Romae in 12. to. 1.

Zelus Apostolicus in sanctis Missionibus. Romae to. 3. in 12.

Amor ultrocitroq; Jesum inter, & Animam, in sacra Synaxi. to. 1. in 12. Neap. & Romae.

Liliorum Fasciculus in onorem S. Antonii Patavini. to. 1. in 12. Romae, Patavii, & Venerunt.

Divinae Gratiae Jocus in S. Paschalem Baylonem, qui vivus vixit ut mortuus; mortuus agit ut vivus. tom. 1. in 12. Romae & Veliterni.

Bina Dissertatio contra Atheismum: Una probat Deum esse; altera, humanum Animum immortalem esse. Romae tom. 1. in 12.

Mc.

**Methodicus ad prædicandum
extemporaneè. Cum Arte me-
morativa ad Conciones discen-
das, Chronologiam, & linguas
extraneas. Romae to. 1. in 12.**

**Orator Extemporaneus. tom.
1. in 4. AEsculi.**

**Pieraeque Vitae Sanctarum
Virginum adjunctae Virginum
Legendario, S. Rosaliae, S. Ro-
sae Viterbiens., S. Margaritae
Corronen., S. Geltrudis, San-
ctae Clarae, S. Catherinae Se-
nensis, S. Brigittae, & Beatae
Jacintae de Mariscottis Romae
in 8.**

**Ecclesia vindicata, sive Hæ-
reseologia in qua omnes Errores,
haeresesque ab Mundi primordio
ad haec usque tempora, histori-
cè, chronologicè, juxta opti-
mas Epochas, Criticè, Dogma-
ticè referuntur & refutantur. Ex
cursibus eruditis & Quaestionibus
lis**

lis resolutis undequaque refertā ?
Opus in folio , Romae tom. 3. &
capant usque ad 8.

De Critices , in re praesertim
sagra , recto pravoque Ufu .

Opera inedita imprimenda ?
Deo dante .

Compendium Historiae Eccle-
siasticae ab Mundi primordio ad
haec usque tempora . tom. 2. in
52.

Sermones in Quadragesima ,
Adventu , & per Annum , cum
Motivis de Poenitentia , & om-
nibus promissis in primo tomo
Zeli Apostolici to. I. in 4

Compendium Vitae B.V. Ma-
riae. to. I. in 12.

Manuale Polemicum . tom. I.
in folio.

Et cum haec omnia feceritis ;
d'cite : Servi inutiles sumus .
Evang.

FINIS.

AM 1314888

